

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDÅN

UR INNEHÅLLET:
LÖJTNANTEN SOM BLEV SÅNGARE

*
VEM FÅR JAG ÄRVA?

Ruth av Hjernstedt

*
DEN STACKARS MARIA

Julia av Svedelius

*
HILLESTRÖMUTSTÄLLNINGEN
I ORD OCH BILD

*
F. Ö. BIDRAG AV GUBLI HERTZMAN-
ERICSON, ELISABETH HÖGSTROM-
LÖFBERG, MARG. VON SCHWERIN
M.FL.

VÅRUTFLYKT!

*FOLKE
och ESTELLE
BERNADOTTE
i Åre*

THOMASSON,
FOTO.

Persil
är och förblir
Persil

KOM IHÅG DET varje gång Ni skall tvätta och inte minst, när det gäller den viktiga och ömtåliga strumptvätten. Även här är Persil absolut överlägset. Försök själv! Ni skall genast finna, att Persil lekande lätt avlägsnar både smuts och fläckar, och att strumpor, som tvättats med Persil, bli som nya.

Persil säljes överallt i originalpaket à 50 öre, aldrig i lös vikt.

K R Ö N I K A

OM RIDDERLIGHET, BRODERSKAP OCH MURARE

JAG HAR JUST VARIT NERE I KÖPENHAMN och lekt vår ett slag. Vädet var nu inte det bästa tänkbara för den leken, men Köpenhamn är t. o. m. i snöyra mera ljusst och glatt än Stockholm. Människorna verka så vänliga mot varann. Kanske det är det, som gör det.

Äldre damer ha alldeles säkert en ljusare tillvaro därnere än uppe hos oss. De ha liksom mera tillåtelse att vara till i Danmark. (Ändå mer i Frankrike förstås.) De ha ett *raison d'être*, de anses inte fördärva en vacker tavla. Gamla fula och fattiga damer stå inte precis högt i kurs i våra fosterlandet.

Varför? Jo därför att kvinnor överhuvud taget inte stå högt i kurs. Hos svenska män. Den eller den speciella kvinnan, isynnerhet då så länge hon är ung, har sina behag, det erkännes visst, men kvinnor i allmänhet är »fruntimmer».

Ou est la femme? behöver man inte fråga i Sverige. Där är kvinnan, eller bör vara, där mannen icke är. Skall en karl ha roligt är det i karlsällskap. (Undantag för konstnärer och slika, som ju, enligt riktiga karlkarlars mening, icke äro vidare karlar.)

Halvgamla fröken Svenson, som gått i Grönköping och varit missaktad eller rättare sagt absolut förbisedd i all sin dar, kommer till Paris. Vad händer? Jo, fröken Svenson blomstrar upp, finner sin typ, klär sig där-efter, blir ett förtjusande litet femininum, som på säkra och höga klackar trippar över asfalten. Varför denna metamorfos? Jo, fröken Svenson känner sig, kanske för första gången i sitt liv, betyda något. Fröken Svenson är kvinna, vilket i en fransmans ögon är något vådligt fint och eftersträfvansvärt.

I solsken blommar man, det är så enkelt. Alla fröken Svensons, i Grönköping väl dolda företräden blomstra. Hon har blivit en ung kvinna, som känner sitt värde.

Men när fröken Svenson trampat Grönköpings gatstenar igen några månader, är hon som en ballong, som en elak pojke stuckit hål i. Slut med grannlåten, slut med fröjden, alla Grönköpings elaka pojkar kappas om att förvandla henne till en liten trasa. Ett litet onödigt, halvgammalt fruntimmer.

Kanske fröken Svenson morskar upp sig och envisas att begära sin plats i solen. Kanske hon gör det. Men att hon skulle göra det med grace är väl ändå för mycket begärt?

Svenska herrar brukar säga, att liknade de svenska kvinnorna de parisiska, så skulle artigheten icke utebli från »nordens fransmän». Tillåt mig säga, försök med artigheten först, så skall nog kvinnorna svara med älskvärdhet! Men, jag ber, icke artighet, hänsynsfullhet och vänlighet mot unga sköna, berömda eller rika damer — det är merkantil älskvärdhet och den har sin egen belöning — utan älskvärdhet mot

halvgamla och gamla, icke inflytelserika, icke vackra kvinnor. Det är den sanna ridderligheten. Ridderligheten, som är mannens motsvarighet till kvinnans moderlighet.

En oridderlig man och en kvinna utan moderlighet är det otäckaste jag vet. Jag tillåter mig att påstå att den förra otäckaste typen är vanligare på våra breddgrader än den senare otäckaste typen.

Vad alltihop hänger på? Svenska karlar sakna sinne för erotik. De ha i grunden icke minsta intresse för kvinnan. De ha intresse för maskiner och affärer och för sitt jobb, men icke för kvinnor. En automobilens inre jag intresserar medelnsvenon bra mycket mer än hans hustrus dito. Ja mer än någon kvinnas inre själ.

En kvinnas ben, strumpor, kläder kan herr Svenson ha ett övergående intresse för, men kvinnans själ är för honom ett terra incognita, som han inte har minsta lust att försöka utforska.

Alla herrar Svenson är som den gamle matematikläraren, som apostroferade sina pojkar: »Di talar om kvinnor, pojkar, men vad är en kvinna mot en parabel!»

*

En tolv års flicka har givit sig iväg hemifrån. Och efter en del äventyrligheter hamnat på ett barnhem.

Nå, det är ju inte så konstigt. Flickan vantrivdes hemma, eller var äventyrslysten. Men det märkliga är, att föräldrarna till barnet inte alls äro angelägna att få henne tillbaka! De äro lika glada att vara av med henne. Så mycket älska de henne.

Man minns den upprörande historien om fosterföräldrarna, som halvvägs piskade ihjäl sin lilla fosterdotter, och som fingo 40 kronors böter för tilltaget. Man kan inte underlåta att grubbla över, vad alla dåliga föräldrar få — eller tyvärr inte få — för misshandel av egna barn. Dessa små biltoget, som stå utanför fosterbarnslagarna, och äro helt hänvisade till sina söta föräldrars godtycke. Hjälplost prisgivna.

Ty hur ofta ingriper grannar med en anmälan mot föräldrar, som pina sina barn? Man föredrar, i nittionio fall av hundra, att icke »lägga sig i det, som inte angår en.»

Åskådarens roll är den lättaste, den minst besvärliga, den mest riskfria, men den är

Vem syr den vackraste kudden?

Våra läsarinns intresse för Iduns kuddtävlan har redan börjat visa sig. Det gäller: *Vem syr den vackraste och mest ändamålsenliga kudden till divanen?* Tre pris utdelas: första pris kr. 75:—, andra pris kr. 50:— och tredje pris kr. 25:— Bidrag märkta *Kuddtävlan* böra vara inlämnade före 1 maj, adress *Iduns redaktion*.

också den fegaste. Underlåtenhetssynder är också synder. Det är mycket illa att, av rädsla för obehag, stillatigande bevittna våld, orätt, översitteri. Om litet var av oss »lade oss i det som inte angår oss», eller rättare om människor i allmänhet visade i handling att våld och orätt angår dem, även där de icke själva drabbas av det, så skulle översittare och våldsmän icke frodas fullt så yppigt. Och många stackars pinade varelser skulle finna förlösning.

Människosläktet frågar alltid med indignation och förvåning: skall jag taga vara på min broder? Och svaret är alltid det samma: Ja, det ska du, hur otrevligt, besvärligt, oskönt och otacksamt det görot än är.

*

En familjefader, som på grund av diverse ledsamma omständigheter, råkat i ekonomiska svårigheter och inte såg sig någon utväg att komma ur dem, suckade:

— Det värsta är att jag inte kan ge mina barn, den uppfostran jag tänkt mig.

— Ni hade tänkt er?

— Ja, först studentexamen, förstås, och se'n hade man ju fått se.

Jag tycker det skall vara en tröst för denna pappa, och andra pappor i liknande omständigheter, att läsa om murarna! Inte om de sagolika murare, som förekomma i revyer, utan om de riktiga, tvättakta murarna. Vid ungarshotellbygget på söder, det nya halvkomunalala ungarshotellbygget.

Dessa murare strejkade för att de bara skulle få 90 kr. per dag och man. De ville ha 135 kr., de snälla optimistiska varelserna! 135 kr. om da'n per man.

När entreprenören icke kunde betala den äskade lönen, lade murarna ned arbetet.

I vilken yrkesklass i världen, bankdirektörernas och miljonärernas undantagen, strejkar man för att man bara får 90 kr. om dagen? 2250 i månaden (om jag nu räknat rätt.)

Må vara att murarens yrke är svårt och kräver långa studier, fullt så benigt som bibliotekariens, lärarens, amanuensens är det väl inte! Men det är tiodubbelt bättre avlönat.

Därför, alla ekonomiskt betryckta familjefäder, fatten mod! Om era söner icke kunna ta studenten (och sen bli ingenjörer utan arbete, eller e. o. amanuenser utan lön) så kunna de lära sig ett praktiskt yrke. Och sålunda ernå ekonomiskt oberoende och bli en fruktad makt i staten. Bli Proletärer — med stort P och stora inkomster. Och slippa bli Kapitalister (med stort K, men utan kapital).

Vagabonde

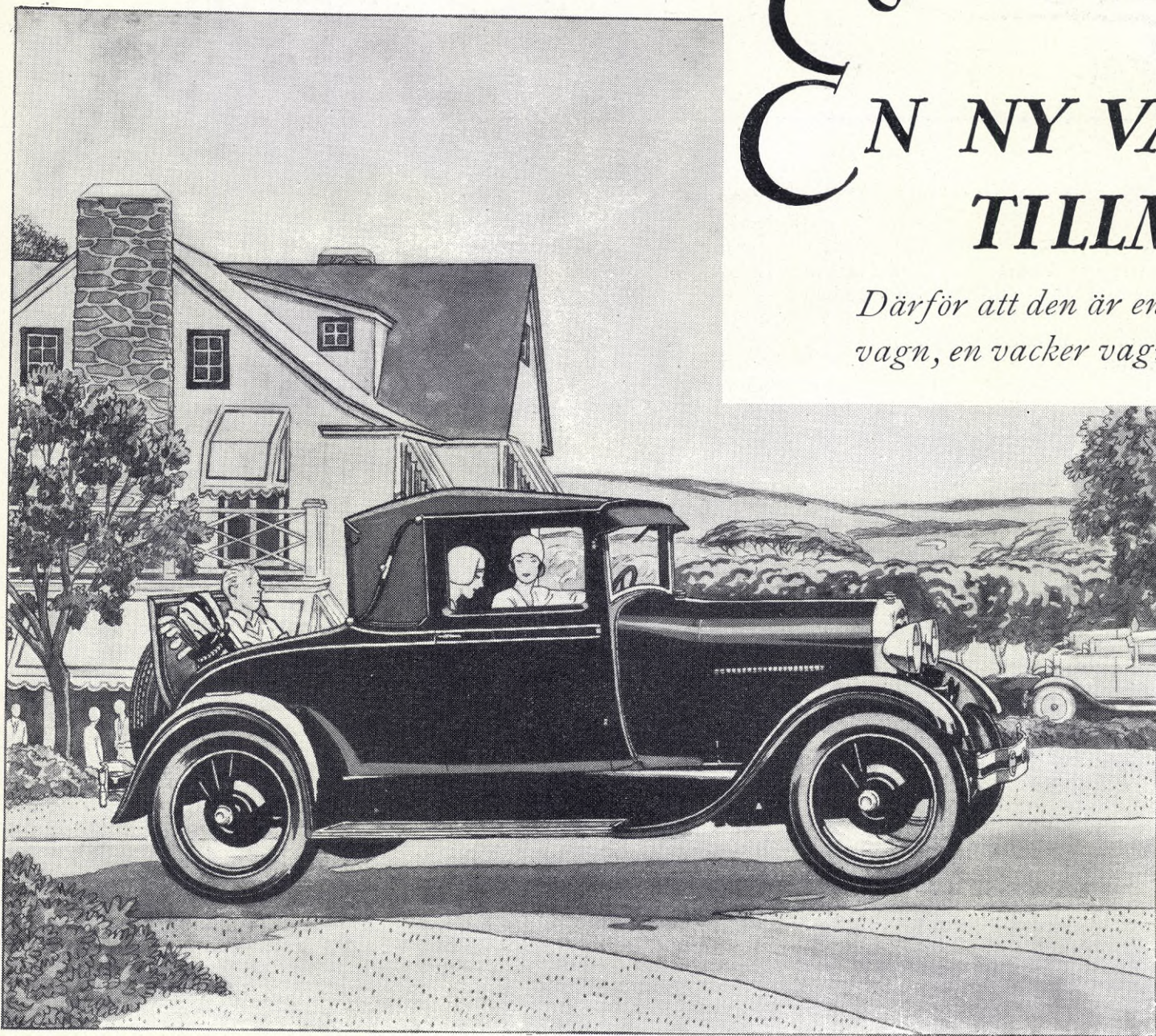
Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

EN NY VÅR TILLMÖTES

Därför att den är en ny vagn, en bra vagn, en vacker vagn till ett lågt pris

Priser:

*Tudor Sedan kr. 3.350
Fordor Sedan kr. 3.750
Roadster kr. 2.750
Special Kupé kr. 3.350
Sport Kupé kr. 3.575
Standard Kupé kr. 3.575
Phæton kr. 2.800. Alla
priser gälla f.o.b. Stock-
holm, Göteborg o. Malmö.*

Det gamla rekordet är slaget. Fabrikationen är nu uppe i 8.500 vagnar om dagen, det vill säga en ny Fordvagn var 10:e sekund. Aldrig förr i bilismens historia har något sådant inträffat, men denna dagsproduktion har varit möjlig att nå endast därför, att den nya Ford motsvarar *alla* de krav, som kunna ställas på en verkligt god vagn. Den nya Ford besitter en kvalitet och prestationsförmåga, som kan tävla med den hos många gånger dyrare vagnar. Se bara på de resultat, som nåtts med den i krävande tävlingar överallt i världen. Och Ni behöver bara själv se och köra den för att finna, att den med rätta gör skäl för de pris, den förvärvat och de lovord,

som slösas på den. Se dess skönhet i linjer och färger, känn dess styrka, snabbhet och blixtsnabba åttlydnad. Först med sådana egenskaper hos Er vagn blir bilismen till ett nöje, helst då Ni, som hos den nya Ford, gång på gång under körningen har tillfälle att konstatera dessa och många andra företräden. Men trots det intensiva arbete, som bedrivs vid Fordfabrikerna, är det icke möjligt att täcka den stigande efterfrågan. Bestäm Er därför nu, medan vi ännu kunna leverera vagnarna prompt och just den modell, som Ni önskar. Nu är våren här och alla vilja ha sina vagnar vid ungefär samma tidpunkt. Begär demonstration hos närmaste Fordförsäljare redan i dag.

FORD

FORD MOTOR COMPANY A/B
STOCKHOLM

LÖJTNANTEN SOM BLEV SÅNGARE

ETT PORTRÄTT AV MARTIN ÖHMAN

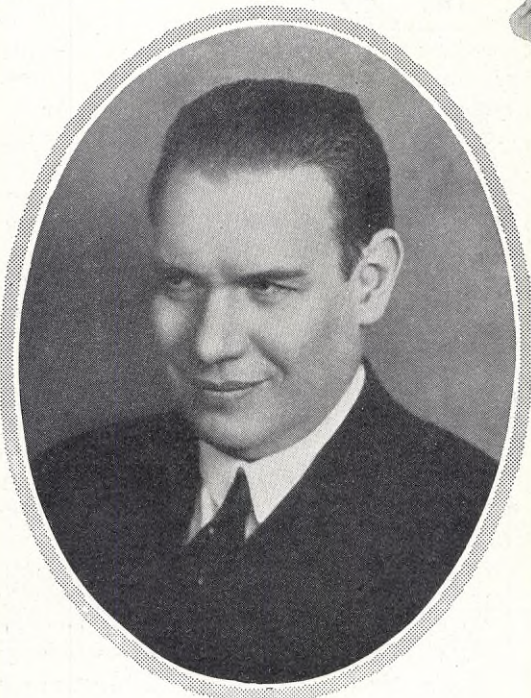
Martin Öhman som Don José i "Carmen".

Des Grieux i "Manon".

Isabel Ghazel-Öhman.

Martin Öhman, privat.

DUM, DUMMARE, DUMMAST — OCH dum som en hjältetenor — så kompareras adjektivet i holländska musikkretsar. Men vi här hemma i Sverige ha ingen anledning att vara så elaka. Hjältetenorer växer inte på träd, inte någonstans, och om vi nu händelsevis fått en svensk, som verkligen räknas, en svensk mästertenor, sanningen att säga, så har han också intelligens, inte bara guld i strupen eller silver eller vad det nu kallas. Martin Öhmans namn går över hela världen. Under innevarande säsong är han en av våra mest uppskattade gäster vid Operan, lyckligtvis behöver man inte tala i en förfluten tid, vi ha ännu Othello- och Manon-premiärerna att se fram mot. Hans don José i Carmen, hans Tannhäuser — för att bara nämna ett par partier, som han nyligen sjungit — ha väckt förtjusning. Men det finns publikfavoriter och publikfavoriter. Martin Öhman hör till dem, som försvara sin plats även om man lägger en sträng konstkritisk måttstock på hans prestationer. Vi ha haft flera

Martin Öhman — just nu äro många blickar både hemma och ute riktade på denne vår svenske storsångare. Vi be härmed att få presentera honom litet mera ingående än vad musikanmätlarna ha tillfälle till och förmoda, att porträttet kommer att intressera våra läsare, bland vilka Martin Öhman säkert har många beundrarinnor.

svenska näktergalar än mästertenor. Vill man nämna en svensk näktergal, som sjunger nu, får man välja bland en hel rad, där är Göta Ljungberg och flera andra. Men en sångare av internationella mått som Martin Öhman — en svensk — ja, det finns inte många. En som är lika hemmastadd i London och Berlin, i Milano och New York, en som har engagement bland världens främsta artister, då det gäller verkliga musikevenement, som nu till exempel den stort anlagda »season» i Berlin i maj. Sedan John Forsell drog sig tillbaka från scenen ha vi nog knappt haft någon av sådana dimensioner — och Martin Öhman är tenor till på köpet.

Liksom Forsell har Martin Öhman tagit den lilla omvägen över svenska armén för att komma till operascenen. Hans utveckling bjuder på oväntade vändningar. Många lyriska konstnärer ha gömt sig i ett yrke, ofta av mycket blygsam art och upptäckts med mer eller mindre sensation. Reklamen har sedan fått några godbitar att bjuda på, då de framträtt som storheter mer eller mindre plötsligt. Martin Öhman har en annan kurva. Han är prästson, hans musikbegåvning har alltid varit ett mycket framträdande drag hos honom och han har

tagit musikkritiksexamen vid sidan av sin militära utbildning. Han har nu sjungit i tjugu års tid, därav tio vid teatern. Ty hans röst fällde i alla fall utslaget. Om man skall tala om upptäckt, så var det direktör Carl Gentzel, som blev hans första sånglärare. För resten är han en briljant pianist.

Han debuterade som Canio i Pajazzo här vid operan. Kom sedan till Göteborg, där Gustaf Bergman då hade den konstnärliga ledningen. I Göteborg slog han igenom, gjorde sådana partier som Almaviva i Barberaren, Linkerton i Butterfly, Hoffmann i Hoffmanns sagor, Lohengrin och Tannhäuser. I dessa sistnämnda partier visade han sig som den borne Wagnersångaren. Efter en provsjungning i München kom ett engagement vid Metropolitan — inseglet på internationell ryktbarhet.

Men Martin Öhman, som i det dagliga livet är en älskvärd sällskapsbroder och oerhört uppskattad av sina många vänner, har bakom sin glättighet och sin stora charm ett djupt konstnärligt allvar. Han arbetar ständigt, låter aldrig något vara färdigt och avslutat, roller som stämma slipar och filar han ständigt på. Så har han också studerat i Milano, dit alltjämt konstnärer bruka söka sig för sin sång. Och då han sedermera kom att sjunga i Tyskland, efter Amerikavistelsen, blev han genast engagerad som Städtische Opers ledande tenor. Det är i Berlin, som han har sitt hem numera, eftersom tyngdpunkten av hans konstnärliga verksamhet faller på Tyskland. Men annars generar det

(Forts. sid. 424.)

V E M F Å R J A G Ä R V A ?

EN VIKTIG ORIENTERING I LAGAR, SOM GÄLLER OSS ALLA

NÄR DET GÄLLER ÄVEN DEN MEST kortfattade redogörelse för en lag, är det nästan omöjligt att icke med några ord beröra vad som förut — t. o. m. i långt gångna tider — varit gällande på området ifråga.

Någon arvsrätt fanns icke i äldsta tider hos de germanska folken, och detta på den grund att någon enskild äganderätt icke fanns i dessa samhällen. Det var egentligen blott föremål, som voro avsedda för personligt bruk, vilka kunde utgöra enskild egendom. Sådana föremål som t. ex. krigarens rustning och vapen eller kvinnans smycken kunde sålunda ägas enskilt. Dessa föremål ärvdes dock ofta icke utan följde med ägaren vid hans död i graven. Annan egendom, särskilt naturligtvis jorden, ägdes gemensamt utav hela ätten. Och vid en ättemedlems död fanns därför intet behov av regler om övergång av hans ägodelar.

Ur den gemensamma äganderätt, som fordom rådde inom ätten, utvecklades så småningom en arvsrätt som till en början endast tillkom ättens manliga medlemmar. Det var ju blott genom dem en ätt ansågs fortleva. Särskilt gällde detta naturligtvis äganderätten till jorden. Det var först genom Birger Jarl, som kvinnan fick någon som helst arvsrätt, och hon fick då blott ärva hälften mot mannen. Och det var först 1845 som den lika arvsrätten blev till fullo genomförd i vårt land.

Den arvsrätt, som så småningom utvecklades i Sverige, var ända till den nu införda nya arvslagen fullkomligt obegränsad. Så långt blodsförväntskap överhuvud kunde uppvisas kunde ock egendom gå i arv från en släktemedlem till en aldrig så avlägsen annan medlem av släkten, för så vitt naturligtvis icke närmare medlemmar stodo emellan, uppfångande arvet. Denna obegränsade arvsrätt var i äldre tider helt naturlig. Skyldemännen levde ju oftast fordom i en helt annan gemenskap än nu, och det låg ingenting stötande uti, att egendomen överfördes till även de mest avlägsna släktemedlemmar. Dessa hade i alla fall på grund av de stabila bostadsförhållanden, som på den tiden rådde, vanligen haft någon livsgemenskap eller gemenskap i intressen, som motiverade egendomens övergång.

Ju mera emellertid, som bostadsförhållandena blevo ostadiga, ju mera som kommunikationerna spridde en släkts medlemmar runt om i landet — ja, sedermera, då emigrationen, särskilt till Amerika, kom till, spridde en släkts medlemmar runt om i världen — ju mera onaturlig blev denna fullkomligt obegränsade arvsrätt. Och sedan lång tid tillbaka har man hos oss, såväl inom den juridiska vetenskapen som även hos den intresserade allmänheten, diskuterat frågan om arvsrättens begränsning. Olägenheten låg i öppen dag av vad man kallade för arvets pulvrising d. v. s. arvets uppdelande på en massa händer och således dess splittrande till så små delar, att dessa delar knappast kunde bli till någon nytta för någon av mottagarna.

När vi därför i Sverige stodo inför införandet av en ny arvslag, rådde blott en mening därom att även vår arvsrätt borde, liksom redan skett i många andra länder, inskränkas. Tvisten rådde blott vilka led, som skulle uteslutas från arvsrätt. Efter

Hemmets och familjens ekonomiska intressen beröras på ett synnerligen ingripande sätt av vissa lagar, som nyligen trätt i kraft. Den ena är den nya arvslagen, som ingen kvinna bör vara i okunnighet om. Den andra, försäkringslagen, är särskilt för de gifta kvinnorna och deras barn av stor vikt, då den söker säkerställa dem i händelse av familjeförsörjarens död. Jur. kand. friherrinnan Ruth Stjernstedt, som vi anmodat att utarbeta dessa artiklar har lyckats på ett utmärkt sätt popularisera dem och vi äro övertygade om att våra läsarinor icke skola försumma tillfället att ta del av dessa angelägenheter, som på ett direkt sätt kunna inverka på deras liv. Den första artikeln behandlar arvslagen, i ett senare n:r kommer försäkringslagen.

ganska mycken diskussion vid lagstiftningsarbetet och under förslaget behandlande inom riksdagen stannade man vid att sätta gränsen framför kusiner. Man menade att grunden till arvsrätten icke längre skulle utgöras av blodsbandet i och för sig, utan att det också skulle finnas social och ekonomisk samhörighet mellan de medlemmar av en släkt, som kunde ärva varandra.

De arvsberättigade släktingar, som sålunda finnas kvar, är först och främst naturligtvis en död persons avkomlingar eller bröstarvingar. Barnen ärva, om intet testamente finnes, hela arvlätarens kvarlätenskap, och vart och ett av barnen tager, som det heter, "lika lott". Är något av barnen dött, skola dess avkomlingar träda in i den döda faderns eller moderns ställe och dela den lott han eller hon skulle haft. Barns och bröstarvingars *arvslott* kan visserligen inskränkas genom testamente, men de kunna aldrig genom testamente göras helt arvlösa. Hälften av den arvslott, som en bröstarvinge har rätt till, kallas för hans *laglott*, och denna laglott har han ovillkorligen rätt att få ut, även om arvlätaren borttestamenterat den. Skulle så skett, äger nämligen bröstarvingen påkalla jämkning av testamentet. Laglotten kan dock i undantagsfall minskas, om arvlätaren lämnar efter sig något barn, vars uppfostran ej är avslutad eller som på grund av sjukdom eller annan dylik orsak inte kan försörja sig. Sådant barn har nämligen rätt att få underhållsbidrag ur kvarlätenskapen, även om andra bröstarvingars laglott därigenom skulle lida intrång. Likaså kan laglotten minskas till förmån för efterlevande make i vissa fall där kvarlätenskapen är mycket ringa.

Skulle den döde icke efterlämna någon bröstarvinge, går man ifrån principen om att grunden till arvsrätten skall ligga i blodsbandet. Då tillfaller nämligen kvarlätenskapen efterlevande make. Om makes arvsrätt skall jag senare tala. Jag går nu för tillfället förbi denna och bortser ifrån att den döde kan ha efterlämnat make. Närmast i arv såsom skyldemän betraktade — om alltså efterlevande make ej finnes — är den dödes föräldrar. Skulle en av föräldrarna vara avliden, blir det dennes barn, alltså den dödes hel- eller halvsyskon, som träder i den avlidna faderns eller moderns ställe och får dela den lott han skulle haft, därest han varit i livet. Det kan också hända, att något av syskonen avlidit, efterlämnande bröstarvingar. Dessa träda då in

och få dela den lott, som skulle fallit på ifrågavarande syskon.

Skulle en död person icke efterlämna vare sig bröstarvingar, make eller föräldrar, går hela arvet till syskonen, om sådana finnas. Även här gäller likaledes, att om något av syskonen dött före arvlätaren, så dela hans bröstarvingar den lott, han skulle haft, därest han levat. Skulle nu en arvlätare varken ha bröstarvingar, make, föräldrar, syskon eller syskons avkomlingar efter sig, så blir det far- och morföräldrar, om sådana finnas, som dela arvet. Var och en d. v. s. farfar, farmor, morfar, mormor tager var sin fjärdedel av arvet. Är någon av dem död, går den fjärdedel, som skulle tillfallit den avlidne, till dennes barn. Det blir alltså arvlätarens farbröder, fastrar, morbröder eller mosttrar, som i sådant fall får den fjärdedel, som den döda av- eller morföräldrarna skulle haft. Likadant går det, om både far- och morföräldrar äro döda. Då delas arvet så, att farbröder och fastrar taga den hälft, som skulle tillfallit farfadern och farmodern. Morbröder och mosttrar dela den andra hälften. Finns det inga släktingar på den ena sidan, går arvet helt över på den andra sidan. Därmed är arvsrättens utsträckning slut. Skulle nämligen inga farbröder eller fastrar, morbröder eller mosttrar finnas, går arvet icke vidare till någon skyldeman, utan det blir staten, som får hela arvet. Detta tillfaller nämligen då en särskild fond, som kallas för arvsfonden. Denna fond förvaltas av statskontoret, och dess behållning skall användas för främjande av behövande barns och ungdoms vård och fostran. Understöd ur arvsfonden utdelas av Kungl. Maj:t efter ansökan, som skall ingivas till Socialdepartementet. Undantagsvis kan emellertid arv, som skulle tillfalla arvsfonden, avstås till någon släktinge till den avlidne — alltså till någon avlägsnare släktinge än dem, jag nyss nämnt — eller till någon annan behövande person, som stått honom nära. För ett dylikt efterskänkande av arvsrätten fordras emellertid Riksdagens samtycke.

Jag skall nu gå litet tillbaka och nämna några ord om arvsrätten makar emellan. Före 1920 tryggades den efterlevande makens ekonomiska ställning i huvudsak genom den giftorätt, som make hade i boet. Giftorätten omfattade i regel hälften av makarnas gemensamma egendom. Någon giftorätt i makes enskilda egendom fanns icke. Enskild egendom kunde finnas på grund av äktenskapsförord. Det fanns också direkt enligt lagen. Så t. ex. var en före äktenskapet förvärvat eller sedermera ärvd fast egendom enskild. Vid ena makens död fick den efterlevande ut sin giftorätt, d. v. s. sin hälft i den gemensamma egendomen. Men skulle så olyckligt ha varit att ingen gemensam egendom fanns, hade efterlevande maken icke någon rätt till den avlidnes kvarlätenskap (frånsett s. k. morgongåva till änka utan barn efter avlidne mannen, vilket här kan förbigås). Många makar tryggade ju varandras rätt genom s. k. inbördes testamente. Men det fanns också många upprörande fall, då efterlevande make vid sin makes död blev ställd utan försörjning.

När vi 1920 fingo en ny äktenskapslagstiftning, infördes en viss arvsrätt makar emellan

(Forts. sid. 425.)

Ekströms

Jästmjöl

Örebro Kem. Tekn. Fabrik

SKA HON RESA TILL FJÄLLS?

EN AKTUELL FRÅGA I MÅNGA HEM

NÅGRA LEDARE OCH DELTAGARE FRAMLÄGGA SINA SYNPUNKTER.

Från stadens gator — — —

DET ÄR SÅ MÅNGA NYHETER SOM komma över föräldrarna till barn i skolåldern, så mycket de måste ta ställning till som de inte drömt om förut. Dessa påskresor till fjälls t. ex.

Alla föräldrar våga inte släppa ut sina ungdomar, det gäller i synnerhet flickorna, som vi här närmast skola sysselsätta oss med. I många fall driva de nog försiktigheten för långt. Andra gå till motsatt ytterlighet. De tänka mest på det enastående tillfället för barnen att få komma ut och se nya delar av vårt land, att få göra en lång och intressant resa, som annars för många vore oöverkomlig.

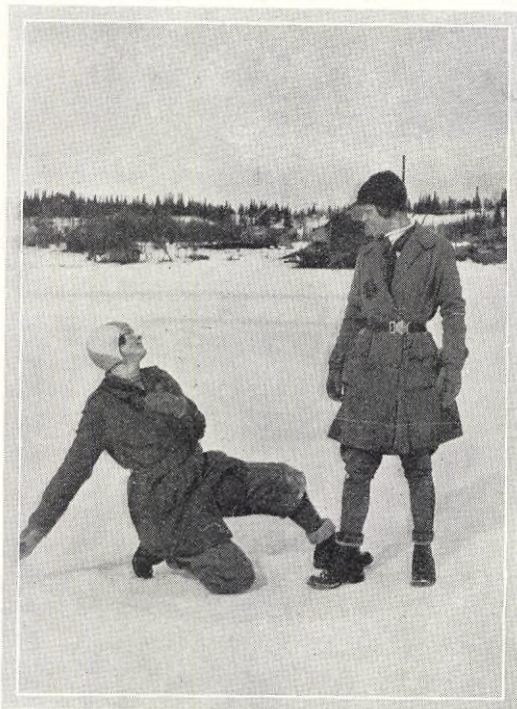
Men skolan vakar. Det är en ytterst sträng gallring av materialet, som skickas till fjälls. Det heter, att alla flickor, som äro med om friskgymnastiken kunna få komma med och åldersgränsen nedåt är 14 år. Men skolan tar nog en hel del om man så får säga privata hänsyn. Det ligger ju så mycket vikt på att gruppen, som representerar skolan, väljes, så att man får heder av sina flickor. Världskriget präglade det splittrerna ordet »soldaternas moral» och det är väl något, som föresvävar ledningen här också. Det är inte nog med att stå ut med strapatserna, man skall också äga kamratanda, ordningsfullhet, disciplin, käckhet och rådgighet. Eller man skall utveckla alla dessa goda egenskaper under inflytande av gruppen och dess ledare.

Det ställes mycket stora krav på ledningen vid dessa fjällfärder. Samma beundransvärda organisation sättes i gång varje år av Svenska Turistföreningen, Föreningen för Skidlöpnings främjande och Järnvägsstyrelsen, men vad hjälper den, om inte ledarna äro skickliga och ansvarskännande. Skolöverstyrelsen har i känslan av sakens vikt och betydelse även i år anordnat kurser för ledare i högfjällsområdena och dessa ha förlagts till Jämtland.

Dagspressen har alltid mycket att beställa med skolungdomens skidfärder till

Ungdomarnas påskresor till fjälls är en mycket omdiskuterad fråga i hemmen nu för tiden. Många föräldrar ställa sig undrande, därtill föranledda av oroande rykten kring fjällfärdernas organisation. Idun har vänt sig till några ledare och deltagare, alltså sådana som se problemet på närmaste håll, och deras synpunkter äro värda att studera.

fjälls. Men den har fått en underlig inställning till dem. Det har blivit ett vädrande efter sensation till varje pris, och till en viss grad skadar detta synpunkts-tagande själva saken. Det hände denna gång, som det hänt förut, att då skolungdomen kom tillbaka, fingo de höra historier om sina upplevelser i fjällen, som de inte alls kände igen. Ledare och deltagare veta bättre besked, och därför ha vi frå-

"Olav och Märtha" kalla flickorna själva denna bild.

gat dem om fjällturerna.

Fröken Gerda Blomberg, gymnastiklärarinna i Wallinska skolan och mycket känd som scoutledare under det tilltalande namnet Ludde, lägger några mycket allvarliga och kloka synpunkter på ungdomens fjällfärder.

Fröken Blomberg försäkrar, att organisationen för färderna till alla delar fungerar oklanderligt. Inte bara vad resor, logi, förplägnad beträffar, utan även vad som

gäller kontakten mellan de spridda grupperna och hjälpen vid olycksfall. Sekreteraren för Skiddelegationen C. Nordenson är entusiastisk för saken och har gjort allt vad i hans förmåga står, vilket inte är så litet.

Men svårigheten ligger naturligtvis i att få kompetenta ledare, säger fröken Blomberg. Först tänker man på skidkunskap och orienteringskunskap i högfjällen och vana vid karta liksom vana vid fjällen med deras tvåra omslag i väderleken. Men det är inte nog. Ledarna måste vara lärarfolk, som känna barnen och veta vad de både psykiskt och fysiskt tåla. Ortsbefolkningen tycker, att den som känner fjällen ut och in kunde vara minst lika kompetent att tjänstgöra som vägvisare, men det är inte på den saken det kommer an. Det är sammanhållningen och andan hos gruppen, som betyder det mesta och den beror på ledaren helt och hållet.

Fördelningen i grupper var i Jämtland mycket bra gjord, anser fröken Blomberg. För 18 stycken flickor fanns t. ex. en huvudledare med två biträdande. Denna uppdelning i små grupper är absolut nödvändig, man samlar då de kraftigaste, som orka mest, och kan skona de svagare, så att det inte blir någon överansträngning.

Inflytandet på deltagarna i en sådan tur? För många blir det ett minne för livet. Högfjällets värld med sin underbara skönhet griper det ungdomliga sinnet mäktigt. Känn ditt land! blir inte bara ett torrt ord.

Men fröken Blomberg vill särskilt understryka, att både ledare och flickor måste vara väl förberedda på förhand för dessa färder. Det ställes stora fordringar på bägge parterna. Ledarna ha det stora, viktiga ansvaret på sina skuldror. Flickorna måste vara tränade i skidåkning och friska, men ännu viktigare är nog att de kunna taga emot de stora förmåner som en sådan färd bjuder, att deras sinnen inte äro alltför omogna och ofärdiga för det.

(Forts. sid. 426.)

På slädfärd.

kooperativa produkter i kooperativa butiker

N Y A B Ö C K E R

ROMANER, NOVELLER OCH TVÅ FÖRFATTARINNOR.

Agnes von Krusenstjerna.

SÅ SNABBT SOM ALLTING GÅR, ligger världskriget numera ganska långt tillbaka i tiden, och man har hunnit bli rätt hjärtligt uppledd på alla de romaner, filmer och noveller med motiv från skyttegravar och sönderskjutna byar, vilka tillhöra en period i historien som man helst vill försöka glömma. Men det händer att man får ett och annat alster i sin hand som bär diktens omiskännliga prägel, och då kan motivet vara ungefär vilket som helst. Till det slaget hör *Pierre Benoit's* utmärkta roman "Axelle". (Norstedt & Söners Förlag.) Man måste också med glädje konstatera, att det mera värdefulla av efterkrigslitteraturen icke går i chauvinismens, utan i det internationella samförståndets tecken, och att det icke är hatet, utan medkänslan och förståelsen som spirar ur krigets blodiga skördar. Giraudoux är ett av dessa vittnesbörd om den nya andan, och Pierre Benoit är ett annat. Hos den förre inkräktar tendensen alltför mycket på karaktärerna, men hos den senare är det livet självt som spränger murar och fördämningar.

Romanen handlar om ett interneringsläger i Preussen, där en ung fransman genom en kombination av samverkande omständigheter blir daglig gäst i ett gammalt utblottat och anrikt preussiskt slott. Interiörerna, såväl från fånglägret som från slottet, äro gjorda av en artistiskt säker hand, och man får ett skrämmande intryck av det nordpreussiska landskaps ödslighet, med de vältrande havsdimmorna och de tröstlösa myrmarkerna. Reichendorfs herre har mist alla sina söner i kriget utom en, och själv är han en representant för den gamla junkerandan, där han som ett barn sitter och leker med härställningar och kavalierianfall från 1870, utan att ana vad den moderna krigföringen egentligen innebär. Han är ypperligt tecknad, denne gengångare från de lysande ulanuniformernas och segerjublets Tyskland, men över hans fosterlands jord tåga de fältgrå soldaterna i otaliga led för att finna sina gravar i Flanderns jord.

Med den utomordentliga finhet, som kännetecknar fransmannen när han är som bäst,

Bokhandels värdsäsong står i full blom och bjuder en rad nyheter, av vilka ett antal här anmälas av Iduns litteraturrecensent.

skildrar författaren den uppspirande kärleken mellan en preussisk adelsfröken och en fransk krigsfånge, en kärlek, vars styrka dock ej kan förmå den besegrade att skänka sin hand åt segraren.

Pierre Benoit's betydelse ligger icke blott däri, att han förstår att uppskatta förtjänsterna hos ett folk som är så väsensskilt från hans eget, utan också i hans temperamentsfulla författarbegåvning som skänker händelserna dramatiskt liv och spänning och naturmålningarna den konstnärliga utformning, som ger en bok relief och friskhet.

Ola Vinberg debuterar med en roman som han kallar "Statarkvinnans son", (Holger Schildts förlag), skildrande en skånsk vaktpojkes liv upp till sjuttonårsåldern. Som miljöskildring äger boken en påtaglig realism, och personer

och situationer äro uppfattade med god iakttagelse och en synnerligen osentimental syn på tingen. Liksom Wilhelm Mobergs "Raskens" har den sin styrka i ett kärvt verklighetssinne, som varken skyr de starka orden eller de groteska händelserna. De äro just inga skönmålningar, dessa interiörer från kvalmiga drängstugor, där brännvinet, erotiken och de mustiga historierna göra luften het och laddad, och de äro icke Guds bästa barn, dessa existenser som slåss och suppa och leva tattareliv på krogar och marknader. Det är ett brokigt och myllrande liv som författaren drar fram i dagsljuset och låter solen skina på: Snåla bönder, fattiga statare, utslitna hustrur, hästskojare, råbarkade drängar och grovkorniga pigor, protoplasmaklumpar av jäsande, animaliskt liv, som endast i en mycket ringa grad höjt sig till någon individuell tillvaro, men mitt ibland dem går en liten rödkindad och pigg pojke med klara ögon och en viss renhjärtenhet, som sannerligen icke bibringats honom av hans omgivning. Han tycker om att slåss, och han är inte sen att dunka på sina vederdelomän med träskorna, men det står omkring honom något av slättens friska luft och fria vidder, och med sin pojkkaktiga vetgirighet, sin knipslughet och sitt klara ingenium är han i grund och botten sympatisk. En liten skånsk vaktpojke av ett virke som det kan göras något utav.

Det är ingen utpräglad författarpersonlighet som möter oss i Ola Vinbergs bok, men han äger en naturlig lust att fabulera, och det finns liv och must i skildringen. Den är ingen blek verklighetskopia.

Något personligt och intellektuellt betonat möter man i *Axel Wändahls* novellsamling "Studenter". (Norstedt & Söners förlag.) Den längsta berättelsen i samlingen om magister Swahns sommar hör icke till de bästa, men där finns andra som man läser med både nöje och behållning, såsom "Yngve Örn", som handlar om människans eviga längtan från verklighetens land till illusionernas. En bitter och något från livsvisdom utmärker denne författare, som skriver ett klart och en-

kelt språk, men där enkelheten är liktydig med sovring och en lycklig begränsning av uttrycksmedlen. Berättelsen "Ödestimmar" om mannen, vars egoistiska livssyn besegras av den släktkänsla som binder generationerna samman, och som äger förstånd och kraft att bevara det bästa i kärleken, hör till dem, vilka man bevarar i minnet, men även satiren i "Sylvia Amnéus och ängvålden" äger sitt obestriddliga värde.

Som stilist intar *Agnes von Krusenstjerna* en rangställning bland våra författarinnor, och även hon hör till de intellektuellt betonade. Hennes patologiska skildringar äga dessutom en pregnans och en oförfärad vakenhet som blottar de hemligaste gångarna i en kvinnas psyke, utan att detta sker på bekostnad av det konstnärliga, och Tonyböckerna visade en stegring som befäste författarinnans litterära anseende. Den senast utkomna novellsamlingen, "Händelser på vägen" (Bonniers förlag), innehåller en del bagateller, en del mera tungt vägande saker, men i alla är det människans psyke, mer än själva miljön, som fångar författarinnans intresse. Hon pejlar gärna djupen och letar sig fram till orsakerna för det mänskliga handlandet. En kvinnligt öm och känslig livssyn kommer också till sin rätt i sådana noveller som "Herr Lundholm är borta" och "Den hemlighetsfulla fru Öbeck". En sådan berättelse som "Mordet" verkar alltför precios och konstruerad, men som helhet utvisar samlingen att författarinnans begåvning omspannar ganska vidsträckt områden och ingalunda är begränsad till den patologiska skildringen, vilken här på ett fördelaktigt sätt representeras av "Omkring gallret".

Det raffinemang som finns i Agnes v. Krusenstjernas novellistik saknas helt och hållet hos *Hanna Söderlund-Hammar*, vars skildringskonst är folkslig i detta ords bästa bemärkelse. Det finns något enkelt och rättframt hos denna författarinna, som verkar tilltalande och icke förfelar att göra intryck på läsaren. Hennes berättelser ha i regel som grundmotiv ett etiskt patos, och det blir människornas andliga bärkraft som blir avgörande för deras inställning till livet. Novellsamlingen "Hjärtat" (Bonniers förlag) lider måhända av en viss enformighet, men novellerna ge uttryck åt en författarambition med religiös anstrykning.

GURLI HERTZMAN-ERICSON.

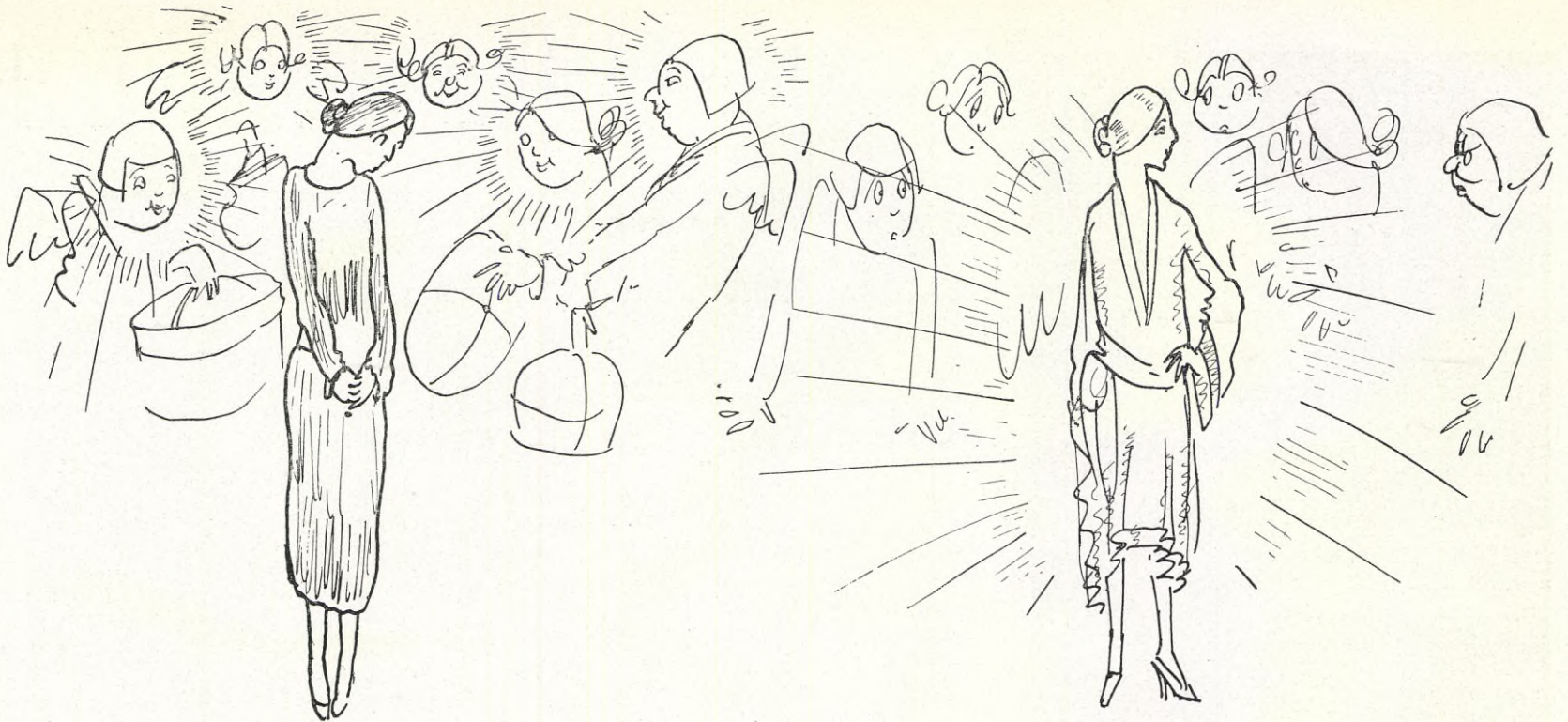

Hanna Söderlund-Hammar.

Begär alltid **Kobbs Thé** och godtag ej något annat om Ni sätter värde på en hälsosam och aromrik dryck.

KONTROLLANT: DOKTOR J. E. ALÉN

D E N S T A C K A R S M A R I A

MEDLIDANDE OCH VÄNLIGHET ÄR ICKE BARA LÄTT ATT TA EMOT

SOMLIGA MÄNNISKOR HA EN magnet som drar olyckor till sig, och de bli ofta offer för det mänskliga deltagandet i sådan form, att deras andliga svikt nerpressas. Detta bidrar till att olyckorna bli flera än de behövde bli.

Andra människor åter stå rakryggade, hur än vindar och väder blåsa emot och sådana kallas aldrig för "stackars den och den", de undgå på grund av någon sorts andlig reaktion detta tillmål.

Den stackars lilla Maria hörde till dem, som fick släpa på detta adjektiv. Hon var inte född därmed, tvärtom hade hon vuxit upp i ett lyckligt, rikt och ansett hem och vid unga år blivit förmånligt förlovad. Men alltihop ramlade på en gång genom omständigheter, som det skulle ta för mycken plats att berätta.

Men det fanns ett visst sammanhang mellan tilldragelserna, och Maria kom att höra till dem, som bli föremål, år efter år, för diskussioner och medlidande.

Frampå vårsidan, när vänners garderober vädrades och toiletterna granskades, kasserades vanligen en och annan, som på sin tid tillhört modevärldens "dernier cri", extravagant och snart omodern. Den lades in i paket för den stackars Marias räkning.

Hattar med blekta band och flätor, som dock kunde moderniseras genom nyfernissning och omvändning fingo gå samma väg, och högklackade skor, ibland litet för stora, ibland litet för små, fingo även en plats i den stackars Marias fattiga och trånga garderob.

Som hon aldrig hade råd att sy nytt, och saknade förmåga att snitsa om gammalt, fick hon en yttre prägel av lånat och trasgrant, och de andra i stiftelsen gävo henne ofta nog en medlidsam blick.

Vid bemärkelsedagar hade hon de senaste åren fått en liten samlad penning. Den livade för tillfället upp tillvaron, men riktigt glad blev hon aldrig över dessa gåvor, som hon inbillade sig med rätt eller orätt, vad vet jag, att somliga vänner funnit det besvärligt att vara med om.

Hon tyckte, att det enda på jorden hon nu

AV JULIA SVEDELIUS.

Författarinnan visar i detta kåseri satiriskt och träffande fram några mänskliga svagheter, som vi nog känna igen lite var och som det kan vara värt att ta sig i akt för och känna förståelse för.

mera riktigt rådde om, var fattigdomen, och känslan att vara en överflödsartikel, ej en sådan där vacker överflödsvara, snarare, sade hon sig bittert, något slags realisationsstrunt, förlegat, utblekt, skört, var outhärdligt pinande.

De två sista födelsedagarna hade hon varit föremål för en ostentativ vänlighet i form av två hundra kronor, sammanskjutna av tjugo vänner, som å en lista tecknat sina namn. Det tog flera dagar att skriva tjugo tacksamhetsbrev, i vilka hon noggrant redogjorde för de mest trängande behoven, som nu skulle bli täckta tack vare o. s. v. Men hon förteg, att hon båda åren under pseudonymen "okänd" skänkt några kronor till välgörande ändamål. Den stund, då hon på posten ordnade upp den lilla affären var hennes verkligt stolta. Då återfick hon något av den forna förnämligheten över sitt väsen, blev rak och självmedveten. Ingen som mött henne vid det tillfället skulle ens ha reflekterat över hennes något påhängda toilette. Nu uppbar hon den med lugn värdighet.

Det är ett faktum, att en och annan finner ett behag i att ha någon att riktigt ynka sig över, och det hade säkert känts som en tomhet för många, om den stackars lilla Maria plötsligt gått ur tiden.

Så kom till sist den dag, då hon gjorde det, men ej på det vedertagna sättet. Hon fick ärva en avlägsen släkting, en, som aldrig under livstiden gett henne ett öre. Hon satt just med det underbara testamentet i sin hand, då telefonen kallade, envist och kaxande på de nya signalernas sätt. Hon lade papperet åt sidan. — Till middag i dag? Jaså, är de beställda middagarna från N. K. så rikliga, att det räcker för mig också i dag. Tack så mycket. Det skall bli mycket gott att få äta ka-

lasmat en gång. Tusen tack! Alltså kl. sex, tack så mycket än en gång. Det var hennes rika kusin som ringde, just hon, som brukade ordna med insamlingarna och pränta alla namnen pryddligt på ett Lesseboark med rispad kanter.

Maria log när hon hängde tillbaka luren, funderade ett ögonblick, och stoppade därefter ned testamentet i sin gamla nötta, bruna händväska. Därefter klädde hon sig och tog spår-vagn och begav sig iväg till Nordiska kompaniet. Hon kände sedan gammalt en av frökarna på klänningsavdelningen.

— Får jag se något vackert vårnytt, sade hon fylld av en nästan vansinnig hämndkänsla på fattigdomen.

— Har ni varit sjuk? Vi ha inte sett varann på så länge, sade den vänliga fröken, som tyckte att den nyss framställda begäran var så tokig, att hon fruktade att en liten hjärnblödning åstadkommit en rubbning i förståndet hos den anspråkslösa, stackars fröken Maria.

— Tag med er den där stassen och följ mig sedan in i provrummet.

Väl inkomna framtogets testamentet som förelästes med dämpad röst. Stålfjädern, så länge nerpressad, hade med ens sprungit upp i hela sin höjd. Den förr så försynta och förkrympta hade gripits av en obetvinglig längtan att lägga av allt gåvogods och klä sig som de andra rika. Däraktigt, kan man väl tycka, så där på kredit med ett testamente som säkerhet. Men svårt att förstå är det i alla fall inte.

Medan hon klädde sig ny från topp till tå, ringdes beredvilligt upp till blomsteravdelningen, som skickade ner femton röda rosor.

Och precis klockan sex stannade hon i bil utanför kusinfamiljens bostad. Redan i tamburen väckte hon stor, tyst uppmärksamhet hos husjungfrun, som knappt kom sig för att hänga upp gråverkspälsen.

— Det är så lätt med gråverk på våren, sade fröken Maria litet vänligt vårdslöst med tonen av en, som har flera pälsar att välja på.

(Ill. G. Chatham.)

(Forts. sid. 427.)

Tomtens Skurpulver

gör
köket
till

Husmoderns stolthet

SLOTTET MED

GRÖNSÖÖ — ETT RESIDENS

Fru Alice von Ehrenheim med döttrarna Louise och Harriet.

Kammarherre Erik von Ehrenheim i ett av biblioteksrummen.

Det vackra mäslarslottet Grönsöö med minnen ända från vår storhetstid är denna gång föremål för Iduns skildring. Dess sympatiska värdfolk är den kände bibliofilen kammarherre Erik von Ehrenheim och hans maka, fru Alice von Ehrenheim, f. Blomstedt, i vida kretsar bekant för sitt stora odlarintresse.

LANDSVÄGEN, SOM SÖDERUT FRÅN Enköping ringlar sig fram över den uppländska slättbygden, blir smalare och smalare ju flera varv bilhjulen göra. När efter ungefär trettio kilometers färd Mälaren skymtar, undrar man därför om vägen nu skall ta slut, men bilen rullar över en liten stenbro och så ännu en — man är ute på Grönsön, vars landförbindelse kostat sällig hovmarskalken Carl Posse en hel tunna guld i anläggning.

På ön ligger det gamla vasaslottet Grönsöö, av Gustav II Adolf förlänat åt sin forne preceptor frih. Johan Skytte. Under 1600-talets första år lät denne uppföra ett magnifikt residens i svensk renässans, på den tiden ett av Upplands ståtligaste herresäten. Därom vittnar bäst bilden i Suecia antiqua, som visar Grönsöö flankerat av fyra imponerande hörntorn. Men Grönsöö är känt redan långt före denna tid. I hävderna omtalas en riddare Magnus Gren, gift med en ättling av Braheätten, som dess ägare, och senare utgjorde det en del av Gustav Vasas »arf och eget».

Till Grönsöö sökte sig den lärde och mäktige Skytte, då han fri från ståthållartjänsten i Västerås och kanslersämbetet vid Uppsalaakademien ville njuta lantlivets behag. Han utvidgade omsider sin domän betydligt. Så införlivades det märkliga Utö, vars silhuett är synlig på Arnön på andra sidan sundet, genom hans maka Maria Näf, och ännu trehundra år senare ligga Grönsöö och Utö under samma ägare. Till det yttre starkt påminnande om Glimmingehus är Utö jämte sin skånske like den bäst bevarade medeltidsbyggnad vår landsbygd äger. Den är uppförd i tre våningar, den översta förr bestående av en enda stor sal, som under 1700-talet inreddes till smårum åt vid Grönsöö arbetande ryska krigsfångar. Dess siste invånare var en rättare,

Detalj av Grönsöötapeten.

som för ett hundratal år sedan bebodde den minnesrika borgen, en gång sätesgård för ärkebiskop Jakob Ulfssons svåger, Gjörd Persson Schack.

Ända från Skyttes tid förskriver sig Grönsöö vittberömda trädgård, en av de få i vårt land, som finnas i behåll från 1600-talets tidigare år. Ännu färre äro emellertid de, vilkas skapare och tillblivelseår man med bestämdhet kan uppgiva, men urkunder berätta, att Johan Ludwiczon, örtagårdsmästare hos Karl IX:s gemål drottning Kristina, vistades vid Grönsöö 1622 för att där anlägga en trädgård. Och hans höga härskarinna lär själv ha planterat den väldiga lind, som än i dag står kvar i parken. Om detta träd yttrade f. ö. den spirituella västerås-bispen Fahlcrantz, att mot den linden vore alla andra lindebarn.

Grönsöö trädgårds historia kan sägas vara slottets. Den har haft glansperioder om-

växlande med tider av större eller mindre förfall, och när trädgårdens blomstrat, har också hela godset kännetecknats av välstånd och tvärtom. En av Grönsöö herrar, livmedikus David Schulz von Schulzenheim, lade ner ofantliga summor på slottet och trädgården. Det var han som — enligt sägner med hjälp av ryssarna — lät uppmura de fem med klippta lindar be vuxna terrasserna mot sjön, anlägga den ståtliga uppfartsvägen, kantad med enastående breda och höga häckar av lind och ask, och plantera en mängd fruktträd, så att enligt bevarade anteckningar trädbeståndet redan vid den tiden uppgick till tusentals.

När slottet senare kom i hovmarskalken R. F. A. von Ehrenheims ägo, blev trädgården genom hans odlingar vida ryktbar. Där frodades druvor, aprikoser, mullbär och fikon, och av annan frukt omtalas en särskild päronsor, Grönsöopäronet, ända till omkring 1850. Nuvarande ägaren — en

DEN BERÖMDA TRÄDGÅRDEN

FRÅN VASATIDEN MED DYRBARA SAMLINGAR.

Ett hörn med gammal kakelugn i röda förmaket.

Den gamla borgen Utö.

Matsalen.

Stora salongen med två av kungamålningarna

sonson till hovmarskalken — berättar i sitt raritetstryck Grönsöoboken, att det blev kungjort i fyra kyrkor, när frukten var mogen vid Grönsö. Likaså pålystes det att fotsaxar voro utlagda, och beyäpnade män sköto skrämnskott och gingo vakt för att hålla dem på avstånd, som nalkades trädgården med mindre vällovlige avsikter.

I våra dagar är den en bland de största vid någon svensk herrgård med halvtannat tusental träd av alla slag och alla åldrar. Där står ett kolossalt päronträd, Sveriges äldsta, som ännu bär rikligt med frukt. Möjligen daterar det sig ända från Skyttes tid, ty vid uppgrävandet av andra gamla träd ha påträffats mynt från 1600-talet — det är ju god gammal sed att vid planterandet lägga ner ett mynt i jorden av årets prägling, och så gör man förresten än i dag vid Grönsö, när nysättningar företagas.

Trädgårdens vård ligger helt och hållet i händerna på slottets nuvarande härskarinna. Under ett fyrtiotal år har fru von Ehren-

gjort dem till vad de äro i dag: en mönsteranläggning i sitt slag. Och hon har inte bara haft överinseendet utan har även tagit aktiv del i allt vad som hör till en rationell skötsel av en jätte-trädgård som denna. Stor omsorg har fru von Ehrenheim lagt ner på att utröna vilka fruktsorter, som bäst trivas här uppe vid Mälaren. Bland äpplen anses i synnerhet Gravensteiner lämpliga, och bland alla andra sorter finns ett läckert dessertäpple, som fått namn av platsen.

Man stannar i oförställd beundran inför slottsfruns storslagna verk, och hennes skapelse är också vederbörligen uppmärksammas i fackkretsar: för några år sedan samlades Pomologiska föreningen med 300 medlemmar på Grönsö för att begå 25-årsjubileum, och vad var då naturligare än att vår främsta kvinnliga pomolog kallades till föreningens första hedersledamot.

Men fru von Ehrenheim är inte endast trädgårdens härskarinna, utan hon för spi-

ran också i det på minnen så rika slottet. Dess bottenvåning rymmer flera rum av största intresse, bl. a. det stora biljard- och biblioteksrummet med omkring 5,000 band gammal värdefull litteratur i olika vetenskap. I detta finner man även slottets största dyrgrip, den berömda Grönsöotapeten, vävd av Gustav Vasas guldvävare, Nils Eskilson. Hur länge den haft sin plats på Grönsö är ej känt, men antagligt är att Gustav II Adolf skänkte det åt sin forna lärare, och i så fall är ju ett minne från den tidigaste perioden bevarat. Det märkliga med denna gobelin är att den utförts i vårt land; ytterst sällan påträffas nämligen en svensk 1500-talstapet, medan franska sådana som bekant förekomma oftare. Motivet är en scen ur Davids historia och tapeten tillhör en påbörjad serie ur juda-konungens liv.

Vad som f. ö. tilldrar sig intresset i biblioteket är det vackra taket med en allegori ur Karl XI:s levnad, och även i rummen innanför finnas väl bibehållna, rikt utstyrda tak. Mittmålningen i det ena, ett biblioteks-

(Forts. sid. 428.)

V Å R L I G B A L E L E G A N S

NÅGRA VACKRA MODELLER FÖR SÄSONGEN.

Vårsäsongen fordrar också sina aftontoaletter, det blir studentbaler och vårmiddagar, då vinterns pompösare galatoaletter se litet bortkomna ut. Här ses några vackra balklädningar för våren burna av unga damer i societeten.

Mandelgrön chiffon i en mångfald flikar ger ett graciöst behag åt fröken Margit Uddenbergs baltoalett. Från Augusta Lundin. (Jæger, hovfoto.)

Fröken Vera Bohn, Malmö, bär en klädning med enkla effektfulla linjer i ljust gråblå lunasol. Från Ateljé Alex, Märthaskolan. (Jæger hovfoto.)

Fröken Karin Borell, dotter till statsrådet Th. Borell och hans maka, f. Ringqvist i en ungdomlig klädning med små volanger. Från Maison Orre. (Goodwin, kamera-bild.)

Fru Margit Rehnfeldt i en strikt elegant klädning av bananfärgat libertysiden. Från Ateljé Marja. (Jæger, hovfoto.)

Vit chiffon med strassbroderi i en vårlig baltoalett, burna av fröken Elsbrita Hammar, dotter till direktör Birger Hammar och hans maka, f. Rodatz, Stockholm. Från Ateljé, Alex, Märthaskolan. (Jæger, hovfoto.)

ETT BESTÅR — ANNAT FÖRGÅR

OM VÄVNING I EN NY VÄVSTOL

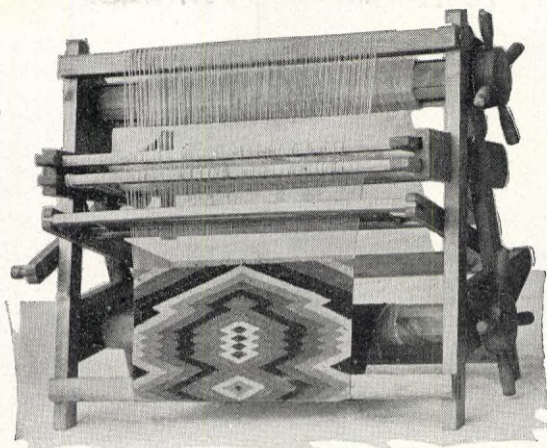
EN NYTTIG SIDA.

ATT VILJA SY ELLER ÖVERHUVUD taget handarbete är en särskild lust, som finns nedlagd hos somliga. Precis som man säger att den och den är »händig». Den lusten är oberoende av tidsströmningar, det märks mycket väl nu, när så många tidsströmningar göra sig gällande! I dessa strömningar bryter sig också handarbetandet, som skiftar i vissa moder och får bli fältet för vissa experiment — liksom man experimenterar med både hus och möbler, ja, med själva Norrström!

Men är det inte så, oss handarbetsroade emellan, att vår lust och vår händighet pendlar mellan två, nämligen det som »går fort», det som är nytt och lustigt och som vi pröva på, samt det som står sig i alla tider? Det går långsammare. Det gör man för det förblivandes skull, för att glädjas åt att man kan. Och så vitt jag kan döma, får den sorten gå hur långsamt som helst. Man vet att när det blir färdigt, är det något som finns i årtal och som man kan visa på — när allt det andra har förflyktigats och tagit slut — eller blivit fult. Det andra blir aldrig fult. Mellansorten däremot, det som inte går så värst fort, men som inte heller har något värde, det är förlegat, på det hela taget. (I skolorna tycker jag nu att flickorna alltjämt få lära sig en del av den sorten, ehuru inte alls så mycket som förr. Det är hårt att som resultat av en termins handarbete av sin lilla dotter få en kudde på svart bomullsrips, sydd med ilsket grönt och skärt i langettstyg, vilket allt man nödgas be om ursäkt för hos varje gäst i ens hem — ty i och för sig älskar man ju. Men i gengäld syr hon nu hålsöm, vilket vi ej lärde.) Till en brickduk är det bästa en bit musslin, gärna prickig, med en liten spets i kanten. Så vida den inte är ett venetianskt konstverk — men det hör till det förblivande. Men sitta och sy blåklockor med blått moulinégarn och blad med grönt och alltsammans i stjälkstyg — det räkna vi inte. Detta är den mellansort, som är missbrukad arbetsglädje, missbrukad förströelse.

Det som står sig, det är knyppling, vävning, spetsöm, hålsöm, vissa ylle-garns- och silkesbroderier, (stolkläds-lar efter prinsessföredöme) petit point, visst korstygnsbroderi, gobelängvävning, vissa tyllträdningar. Gör man sådant, får man heller inte huset fullt med värdelösa saker, som bara belastar det. Av det värdefulla får man inte för mycket, inte ens om det ligger i lådor.

Nu ett ord om vävning denna gång! Det finns en ny vävstol i marknaden, som jag tror kommer att tas emot med tacksamhet. Man kan inte poetiskt »dunka» i den. Men annars kan den ge all den vävandets tillfredsställelse vi känna till från både Selma Lagerlöf och doktor Westerland... Hemligheten med den är, att varpen är upprätt. Precis som hos de persiska mattvävarna. Den tar en obetydlig plats, den går inte ut från väg-

Bordsvävstol.

En nyttig sida med praktiska råd i handarbete, uppslag, nyheter, upplysningar, mönster o. s. v. är en nyhet, varmed Idun utökar sin handarbetsavdelning och som härmed presenteras våra läsarinor för första gången. Den »nyttiga sidan», som införes varannan vecka, kommer att redigeras och innehålla ledande artiklar av en erfaren och framstående handarbetsexpert och journalist, vilken nu framträder under pseudonymen »Cecilia med nålen». Vi äro förvissade om att Iduns läsarinor skola ha både nytta och nöje av Cecilias trevliga och instruktiva artiklar.

gen mer än, ja se på bilden, en halv meter. Det finns däremot mycket breda sådana vävstolar, om man vill göra breda mattor, men stort mer skrymmande bli de dock inte. En typ av dessa vävstolar, som ha utexperimenterats, på som jag tror norsk grundval, av fröken Simonsson i Töcksfors, är en som helt enkelt kan stå på ett bord! Betänk det! Stå på bordet som en handsymaskin. Men då den gamla handsymaskinen bara gjorde ett inte fullt så

Den nya vävstolen med upprätt varp.

bra arbete, den sydde ju kedjesöm, gör denna vävstol naturligtvis ett lika gott arbete som den vanliga. Skillnaden är bara, att varpen ställes upp och att trampningen på bordvävstolen ersättes med ett handgrepp. Betänk att kunna ta vävstolen med sig ur rum i rum, ut på verandor, att man kan städa undan den, om så skall vara — och man kan ju inte väva jämt! — men att man ändå kan göra, o salighet, små rödlakansmattor! Egenhändiga rödlakansmattor, lika väl som man kan sätta upp en handduksväv! Eller, för den delen en gobeläng, ty denna vävstol är egentligen två i en, som den vävkunniga väl förstår. Jag har sett saker som gjorts i dessa vävstolar, stora saker och små, stora trasmattor med inslag av filtremсор, vilket gjort dem tjockare än vanliga, härliga dukar, fina handdukar och en väldig rödlakansduk. När man beställer sin vävstol, får man naturligtvis sätta sig i i vad man mest tänker ägna sig åt — en vävstol på 85 cm. skedbredd är ju ganska lagom.

Vad man hyser oro för i dessa vävstolar, är att varpen inte skall kunna vara lika lång som annan varp, då bommen ju kommer närmare inpå varptrådarna. Det är möjligt att man inte kan lägga upp 100 meter på den. Men för vanligt bruk, gardiner, möbelyger och sådant, finns det god plats för många meter.

Min mening är nu, att man bör väva sådant, som blir en för dyrt att köpa. Till exempel en rya- eller en flossamatta — som ju kan göras i två våder. Jag såg hos fröken Simonsson en flossamatta i blått och gråvitt, som kom »tankarne at löbe i band», som det heter på danska. Likaså en duk i viggmotiv...

Men många älska göra just de enkla sakerna. Och det är visst och sant, att handvävda handdukar äro dyra! Och att det är en stolthet att exempelvis kunna ge sin dotter i utstyrel sådant... Vävstolen har varit i bruk något år, men är ju nu bättre utexperimenterad på Västgöta Linneväveri, Fristla. Man kan mot extra betalning få dem med varpen påbommad.

Min tro är att vävningen, som alldeles tydligt nu upplever en renässans, blir underlättad genom denna nya, lätthanterliga typ av vävstol. Konstruktören är själv en duktig vävlärarinna, hon vet vad det är fråga om. Och hon är lika »vurmig» på vävning som vi andra, hon experimenterar, som vi komma att göra, när vi få vår icke skrymmande vävstol, som vi kunna ta med oss på salsbordet, när familjen samlas de berömda vinterkvällarna! Annars blir man ju tvärtom isolerad, när man väver... En sak till, dessa vävstolar larma inte och göra inte repor på golvet. Ingen husvärd har något att anmärka på dem. Flickor, när ni nästa gång sala till en lysningspresent, vore inte en vävstol idealet? Den som får plats i två rum med kokvrå!

CECILIA MED NÅLEN.

5:~

Ett gediget och billigt praktverk
Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.
Rekv. direkt fr. Iduns Exp., Sthlm. Fraktfritt Kr.

5:~

HOTELL NEPTUN
Tel. Namnanrop.
God rum med telefon från Kr. 3:—
Trevliga klubbrom.
GÖTEBORG
Vid Lilla Torget.
Fullständig restaurant.
Förstklassigt bord.

PROFESSORSKANS FÖDELSEDAG

Av

ELISABETH HÖGSTRÖM-LÖFBERG

JUST SOM TORNURET SLOG TOLV i sjömanskyrkan mittemot ringde Ivar Lettner på den dörrklocka, bredvid vilken en oxiderad skylt med det enda ordet Hellroth satt fästad. Det behövdes heller inte mera, varje borgare i staden likaväl som varje årgång av studenter visste att där bodde universitetets yngste och mest dekorerade professor.

En husa i svart kom andelikt vändreserad och tog emot hans ytterplagg, och hon var så inställd på att vänta gratulanter att han aldrig hann fråga efter professorn, förrän hon slog upp dubbeldörarna till vardagsrummet. Därinne stod professorskan och sysslade med några anemoner i en Orrefors-skål på tebordet, vilket var överfullt av tårter och kakfat och tycktes rustat att bespisa en betydlig invasion av damer. Men ännu var det inte tid att vänta någon, och hon vände förvånad på huvudet, när hon hörde steg.

»Men Ivar — vad i hela världen! — Aldrig hade jag då trott dig om en sådan överloppsgärning! Du brukar ju alltid hålla före att den dag, man blivit född, är sannerligen ingenting att fira, och aldrig kan jag minnas att jag förut haft den äran!»

»Nå, äran är helt och hållet på min sida, gnädige Frau, men tyvärr drar du förhastade slutsatser! Jag kom inte alls hit för att uppvakta, utan för att fråga efter Rickard, behövde nämligen ett litet förskott för ovanlighetens skull, men din förträffliga Linnea sorterade in mig hit, innan jag hann mucka!»

»Ja, det låter alltsammans mera sannolikt», skrattade fru Karin, »men eftersom du nu ändå är här, måste du naturligtvis undfägnas, och jag antar, att du föredrar att ha det undanstökat, innan mina fruar komma! Vill du ha té, eller hellre kaffe?»

»Tack, helst moccartårta och sockerdricka, förstår du väl! Nej, skall du nödvändigt ge mig något, så låt sätta in en pilsner och litet inlagd sill i serveringsrummet — om du törs för jungfrurna, nota bene — det var ett litet sjöslag i går, och mitt segel strök...»

»Tyst, Ivar, varför skall du alltid prata sådant där — Jag vet ändå så väl att inte

hälften ens är sanning, men det har blivit en mani hos dig att ständigt hålla på och måla ut dig själv som någon av Mefistos kusiner. Om du gör det hos oss, betyder ju mindre, men när du breder på ute i större sammansatta sällskap ger du bara stoff till hårresande legender, och så småningom fördärvar det i alla fall ditt rykte.»

»Mitt rykte? O, heliga oskuld — som det skulle vara något att fördärva! Men var har du Rickard, är han i biblioteket?»

»Nej, han gick ut för en halvtimme sedan, men jag väntar honom när som helst. Mötte du honom förresten inte någonstans i parken?»

»Nej, det gjorde jag inte», svarade Ivar Lettner, men inom sig tillade han — men jag mötte två andra käringar, och det bådar aldrig gott, ty han var i dag vid sitt miserablaste lynne och marssolen utanför rädde inte mycket på en sådan som han.

Till gestalten var han liten och spenslig och den vänstra axeln sköt upp ett gott stycke högre än den andra, hyn var egendomligt läderbrun och profilen bakåtlutande och med något vasst och gammalklokt i sina linjer, men när han tog av sina glasögon frapperades man av ett par underbart vackra mörkgråa ögon. En gång hade han varit landets yngsta student, och hans lärare i nordiska språk hade hyst de största förhoppningar om hans framtida insatser i sin vetenskap, nu var han trettiofyra och ännu inte licentiat. På föreläsningarna var han en oregelbunden och alltmera sällsynt besökare, och han levde, efter vad det antogs, på att vara en slags privatsekreterare åt sin vän professor Hellroth och ett par andra.

Rickard Hellroth och han hade kommit samtidigt till universitetet och läst samma ämnen, och under trenne somrar hade de tillsammans legat ute på dialektstudier i olika delar av landet. Den tredje hade Hellroth redan blivit docent, dels var han sedan födelsen ett slumpens älsklingsbarn, som utan att röra en fena alltid flöt upp just på de lägligaste ställena, och dels var han i sig själv betydligt förmögen och kunde obehindrat motta uppdrag, som voro meriterande, men inte gävo någon ekonomisk avkastning. Om hans avhandlingar och skrifter av senare datum voro

meningarna mycket delade, och Ivar Lettner visste bättre än någon annan hur tunnade i verkligheten voro. Den sista hade nog knappast kunnat skickas ut, om inte sekreteraren satt en del förslag i marginalen, vilka sedan nådigt tagits upp och kryddat smaken på det hela. Men Rickard Hellroths vetenskapliga verksamhet var blott den ena sidan av hans personlighet, den andra var den framstående radikale politikern, och där var hans pondus helt och hållet utan avbräck.

Om således den stora allmänheten villigt frambar sin rökelse, så fanns dock bland kollegerna en och annan, som såg genom slöjorna, och de kunde icke nog förvåna sig över att Ivar Lettner år efter år ville ägna honom sina tjänster. Att icke han, den knivskarpa intelligensen och obarmhärtige cynikern, skulle ha klart för sig valören och känna den nedlåtande välvilja, varmed han bemöttes, var otroligt, men varför i all världen gjorde han det då?

Ja, varför gjorde han det, varför tog han av sina egna mödosamt utgrävda stenar och lånade dem villigt till den andres diadem i imperatorsskruden, varför packade han ej och for så långt som vägen räckte — de frågorna gjorde ingen oftare än han själv, och när han nu satt i vardagsrummet vid fru Karins födelsedagsbord kommo de åter för honom.

»Karin», sade han plötsligt, »kommer du ihåg när vi första gången sågo varandra därborta i Vireda?»

»Visst minns jag», svarade hon litet dröjande, »kan du förresten fatta att det snart är nio år sedan? Du kom från gästgivargården, där Rickard och du hade tagit in, och du frågade efter pappa — en annan skulle nästan tagit för givet att prästen träffades i kyrkan på en söndagseftermiddag, men det gjorde inte du!»

»Ja, då skulle man också kunnat förutsetta att prästdottern gått samma väg och tänkt något på själens rykt och ansning, men det hade hon inte, och jag grep henne på bar gärning mitt i hennes sabbatsbrott. Du satt i bersån och hade fullt med hasselnötter runt omkring på bänkarna — alldeles som en annan liten Karin.»

»Åh, den liknelsen haltar bra mycket —
(III. Stella Falkner.) (Forts. sid. 431.)

DET PASTAS, ATT MAN SKALL se tavlor med ögonen och inte med öronen — Anatole France säger så. Men för Pehr Hilleström gäller det att både ha ögon och öron öppna. Han inbjuder själv till det med sitt intresse för allt, som kan bli till en liten historia om modellen. Inte så mycket en anekdot, men en beskrivning, en glimt av hans modellers liv. Så bodde de, så vackra kläder hade de, så arbetade de, så latade de sig och så roade de sig. Detaljstudierna äro alltid särskilt givande, då alla möbler och bruksföremål ha målats med kärleksfull, minutiös omsorg, de vackra stofferna i damernas kläder icke minst. Man försjunke gärna i ett sådant detaljstudium och tror, att tiden står stilla alldeles som på målningens väggpendyl. T. ex. framför en bild från statssekreterare Elis Schröderheims hem, ett spelparti. Denne urgustavian, som hörde till Gustav III:s innersta krets, var faktiskt en tid allsmäktig, hela hans temperament med den lätta kvickheten, det goda humöret, den utsökta förbindligheten gjorde honom till en typisk hovman. Han var »översteprästen i den kungliga nådens tempel». Hans »böjelse för välgärningar ökade de behov, i vilka en mindre vårdad hushållning alltför ofta kastade honom», heter det i hans eftermäle.

Och hans fru, Anna Charlotta Schröderheim, född von Stapelmohr, spelade en nästan lika stor roll som mannen. Hon var litet för kvick, litet för politiskt intresserad för Gustav III. Hon var i den tidens Stockholm, i slutet av 1770- och början av 1780-talet, en av de mest uppmärksammade och citerade damer, som umgingos vid hovet.

Schröderheims bodde Nybrogatan 9 i hörnet av Nybrogatan och Sperlingens backe och där fördes öppet hus. Hovet, vitterheten, scenen, politiken möttes där, herrn bjöd sina vänner, frun sina — och inte alltid kände dessa varandra förut. Kellgren, Leopold och Bellman ha rört sig där bland många andra, men det var folk både från la cour et la ville, hovet och staden, som man då sade.

Det här spelpartiet tycks nu utslutande ha inneslutit hovet, förmodligen har Hilleström velat framställa det som improviserat en eftermiddag vid 4-tiden. Spelade man piquet, tarak eller l'hombre?

— Man kan inte supponera annat än piquet, säger en röst invid mitt öra. Det är ett agreabelt plaisir, som man excellerade i på den tiden vid hovet. Statssekreteraren har också tid att nöta bort några timmar i agreabelt sällskap av hovets dignitärer och sköna damer, fortsätter rösten. Det är toute la fine fleur de la cour, som han har chez soi: de tre gracerna, grevinnan Meijerfelt, född Louise Wrede Sparre, grevinnan Löwenhjelm född Augusta Fersen och grevinnan Höpken, född Ulla Fersen. Enfin monsieur le baron Armfelt och monsieur le baron Mannerheim.

Eftersom jag helt oväntat fått en så initierad vägvisare, måste jag få veta mera:

Pehr Hilleström vid 38 år. Själporträtt från 1771.

”Gustavianskt” heter den nu pågående utställningen hos Liljevalchs och det är verkligen en lycklig idé att prägla Pehr Hilleström som målaren av Gustav III:s tid. Hilleström har fångat vardagen på sina dukar, den som eljes förflyktiga lättare än allt annat. Han var också vävare och teatermålare, men för de flesta av oss står han först och främst som vardagslivets poet, vår svenske Chardin, om man så vill. Hilleström har efterlämnat en noggrann förteckning av sina tavlor, vilken omfattar 1065 nummer. Av dessa ha omkring 400 hopsamlats för den nuvarande utställningen. Amanuensen vid Nordiska Museet fröken Gerda Cederblom har under många år nedlagt ett betydande arbete på att uppsöka och beskriva de Hilleströmska dukarna och har också nu bidragit vid utställningens ordnande. Första bandet av hennes stora arbete om Hilleström utkom 1927, det andra väntas nu till julen. Studiet av Hilleströms målningar inbjuder till en närmare bekantskap med det senare 1700-talet. Här göres ett försök att förmedla den i ord och på nästa sida i bild.

— Den damen, som just kommer in och som får en så elegant handkys och bugning med skrap på foten —

— Hennes kunglig höghet Sofia Albertina, som kommer och surprenerar. Hon är mycket road av att surprenera så där.

— Hon har en verkligt kunglig hållning, säger jag, man skulle bestämt strax se, att hon är av kungligt blod, även om hon uppträdde inkognito. Så mycken värdighet —

Ett gäckande skratt avbryter mina ord, och jag skyndar att fråga efter fru Schröderheim. Varför är hon inte med, då så många förnämneteter göra hennes hus den äran?

— Detta är ett parti de plaisir en surprise, som jag redan förut sagt, säger rösten. Varför skulle fru Schröderheim alltid passera tiden i sin mans sällskap? Hon hade kanske fått ett clystère eller hennes medicus hade låtit åder på henne?

För resten hade fru Schröderheim så fria maner och en så skarp tunga — la langue tout à fait mordante, att hon inte alltid var väl sedd av hovet. Min nådiga har väl hört, när hon sade om Gustav III, att han spelte kort bara med ruter fru och några hackor? (Grevinnan Ruuth och några vid hovet ej presenterade damer). Men hon kunde också vara ämabel, då hon ville. Dock inte så ämabel som hennes man. I den här salongen med dess fina förgyllda ameublement har väl inte alltid hovet passerat sin tid. Den brukar annars vara fylld av supplikanter och créanciers. Supplikanterna, hederliga präster från landet, som vilja försäkra sig om ett fett gäll, sitta där och svettas. Skall deras hopskrapade slantar vara suffisant för det pris, som herr statssekreteraren behagat sätta på gället? Och les créanciers — ja, min nådiga har väl hört historien om slaktarn? Slaktarn hade gett sig den och den på att få sina pengar eller göra skandal. Han hade väntat trop patiemment. Det var stor assemblée hos Schröderheims, alla vaxljusen i lusterna brunno, och så mycket folk och le souper dukad i matsalen. Slaktarn trängde sig in bland gästerna. Men då kom Schröderheim, embrasserade honom hjärtligt, kallade honom min hedersbror, lät honom inte komma till tals. Han tog honom in till bordet där han placerades på värdens högra sida, lakejen bjöd faten först åt honom, värden utbragte hans skål i champagne, den dracks i botten och många andra skålar också, en skål måste alltid drickas i botten då. Det var högst impoli att inte göra det. Enfin, innan slaktaren gick hade han beviljat Schröderheim förlängd kredit i stället för att indriva sin gamla fordran.

— Vid den tiden då det här spelpartiet målades, fortsatte rösten, hade Elis Schröderheim nått le comble av sin makt. Men han var inte content et heureux. Långt därifrån. Kungens esprit började dragas åt mysticism. Och Elis Schröderheim plågades av aningar och drömmar. Det hade hänt honom, inte en utan flera gånger, att hans ljus slocknade vid midnatt. Björnram, som var en av översteprästerna i de mystiska övningarna, sökte consolera honom för detta funesta omen. Elis ville tro, att det betydde disgrace hos kungen eller död för honom själv. Men Björnram tydde det som ett tecken att hans fru skulle gå hädan. Hon dog samma år som kungen och med kungens död var det också slut med Schröderheim, så att tecknet kunde vara de double entente.

— Jag skulle gärna velat träffa fru Schröderheim, säger jag, så synd, att hon inte var med.

Men i detsamma hörs en annan röst, som säger med vardagens kända tonfall: »Det stängs!» och 1700-talet flyr för 1900-talets kyliga vinddrag.

ETH. K.

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt: 50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t. Hel marg. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Hellsida f. t. 750:—, hellsida e. t. 600:—, Lediga platser och platsökande 30 öre.

Tel. 1646 o. N. 6147

Grundlagd av

FRITHIOF HELLBERG

IDUN

Chefredaktör:

EVA NYBLOM

Tel. Redaktionen N. 9803 o. N. 402. Verkst. dir. N. 4304

Iduns prenumerationspris:

UPPL. A.	UPPL. B.
Helt år ..... 17:—	Helt år ..... 15:—
Halvt år ..... 9:—	Halvt år ..... 8:—
Kvartal 4:51	Kvartal 4:25

Tel. N. 1602 o. N. 6147

»Ett fruentimmer, som vid ljus söker något och ett annat sitter på en stol.» Omkring 1785.

Fru Anna Charlotta Schröderheim är sjuk och har åderlåtits. Sängkammerinteriör från omkring 1776.

»Tvenne Qvinnor, den ena skurar kopparkärl och den andra skiölljer glas.» Köksinteriör omkring år 1775.

»En qvinna, som handlat en kalfstek och ett fruent: som klandrar hennes handel.» 1794.

E H A G E N S T I D

TRÖMSUTSTÄLLNINGEN.

En lappkvinna spår enligt traditioner några hovdamer i Haga park.

»Ett fruentimmer sitter och läser; kammarjungfrun kommer med Thé.» 1775.

Interiör med Morafolk.

Spelparti hos statssekreteraren Elis Schröderheim.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

LOTTEN EDHOLM.
F. von Heijne, Stockholm. F. d. hovfröken hos drott. Josefina. Änka efter generaldirektören Edw. Edholm. 90 år den 18 april.

TEKLA JUNGMARKER.
Fröken, Lidköping. F. d. lärarinna. Dotter till rådmannen J. F. Jungmarker och hans maka, född Lundqvister. 80 år den 17 april.

CLARA ELFSTRÖM.
F. Sandberg, Linköping. Änka efter innehavaren av apoteket Kronan i Linköping apotekaren J. A. Elfström. 75 år den 13 april.

HEDDA ODÉN.
F. Frick, Stockholm. Änka efter förste aktuarien i Statistiska Centralbyrån fil. d:r Klas G. Odén. 75 år den 14 april.

ANNA BEXELL.
F. Crælius, Reftele. Maka till kyrkoherden i Reftele och Anderstorps pastorat C. J. G. Esaias Bexell. 75 år den 17 april.

KARIN BOBERG.
Fröken, Åsenhöga. Poststationsföreståndarinna. Dotter till kyrkoherden Johannes Boberg, Åsenhöga. 70 år den 13 april.

FANNY HÆFFNER.
F. Engström, Stockholm. Badkamrer vid Borgholms bad. Änka efter överstelöjtnanten V. C. L. Hæffner. 65 år den 8 april.

MARIA WETTERGREN.
F. Beckman, Lia. Änka efter kyrkoherden i Fagerreds, Källsjö och Ullareds pastorat Johan Wettergren. 65 år den 11 april.

ANNA HESSLÉN.
F. Jonsson, Uppsala. Maka till f. d. läroverksadjunkten August Hesselén, Uppsala. 65 år den 12 april.

MARIA MOBERG.
F. Charpentier, Växjö. Änka efter postmästaren i Alingsås Erik Moberg. 65 år den 13 april.

AGDA ARBIN.
F. Holmberg, Stockholm. Änka efter pastor Wilhelm Arbin, Stockholm. 65 år den 18 april.

HEDVIG BJÖRKBÄCK.
F. Sucksdorff, Torstunaby. Maka till kyrkoherden i Torstuna, Östersunda och Härnevi Nils Björkbäck. 60 år den 11 april.

ANNA BERGMAN.
F. Boström, Mostorp, Getinge. Maka till godsförvaltaren I. Robert Bergman, Getinge. 60 år den 14 april.

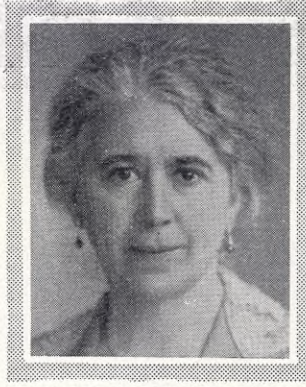
TERESIA EURÉN.
F. Eneroth, Uppsala. Författarinna. Änka efter lektorn vid Högre Allm. Lärov. i Uppsala fil. d:r S. Eurén. 60 år den 18 april.

TEA LUNDIN.
F. Barkman, Stockholm. Maka till grosshandlaren Erik Lundin, Stockholm. 50 år den 11 april.

JULIA TAMM.
F. Nordensson, Jönköping. Maka till civilingenjören och yrkesinspektören Anton Tamm, Jönköping. 50 år den 12 april.

SIGRID CRONVALL.
F. Swalander, Eslöv. Maka till kamreraren Frans A. N. Cronvall, Eslöv. 50 år den 13 april.

INGRID BOHEMAN.
Fröken, Stockholm. Dotter till översten E. H. G. Boheman och hans maka, född Hindbeck. 50 år den 13 april.

SIGRID GLEERUP.
Fröken, Borås. Sjuksköterska. Dotter till bokförläggaren N. A. Glerup och hans maka, född Medberg. 50 år den 15 april.

AINA ÖSTBERG.
F. Minton, Stockholm. Maka till kaptenen i Göta livgardes reserv Gustaf Östberg, Stockholm. 50 år den 16 april.

Mor får beröm

varje gång hon trakterar de sina med hembakad Rumfordårta, ty alla känna genast att den anrättats med

RUMFORD

— hälsosamma — Bakpulver

F R I T I L L S I N N E S

AV VERA von KRÆMER.

KANSKE MEST PÅ VÅREN KOMMER den där äganderättskänslan, som åtminstone stockholmaren har, när han går på sina gator. Parisaren har den väl, londonbon också. Det där Arvid Ödman menade, när han (på dialekt!) sade: »Kan man inte få gå ifred i sin egen huvudstad!»

Man äger stadshuset, så stort det är, man äger i synnerhet gatorna, man går ut och in i vissa bodar, som om man ägde också dem, och ut och in på lunchställen och konditorier, ja, en och annan restaurang, som om den vore ens egen.

Man trivs, med ett ord.

Men det kan ju gå för långt.

Jag skall berätta det. Det hade hänt mig att bli tillrättavisad på ett lunchställe. Jag hade begärt en vara, som stod på matsedeln, en räksmörgås. Det fanns inte. »Varför stryker ni det inte då?» sade jag,

stockholmaren, som kände lunchstället i sin stad som sitt.

— Om min dam, sade vaktmästaren då, vore det minsta hushållskunnig, skulle min dam veta att det inte finns råkor på måndagarna.

Varpå min dam, träffad i någon huslig ambition, som kanske fattas hos alla kvinnor, gick. Ganska rasande, men invärtes förbryllad över det där med måndagarna. På måndagarna handlar man inte, då äter man pudding av söndagens stek, eventuellt höns, och äter resten av äppelkakan. »Så har far min gjort och så gör jag.» Därför visste jag onekligen ingenting om måndagarna. Tänk om karlen skulle ha rätt!

Och sedan levde det där lunchstället i min fantasi. Aldrig satte jag min fot där! Aldrig. Jag kunde inte gå förbi det utan att fnysa åt det invärtes. Det fanns väl andra ställen.

Och det finns det ju och tiden gick. Så ville det sig så, att jag hade ärende dit och kom att växla ord med ägaren, i en tidningsangelägenhet och så berördes episoden från den gången. Och medan jag talade om det, kände jag med ens hur löjligt det var. Inte bara i allmänhet. Jag kände mig själv fatal. Jag hörde, medan jag talade, hur groteskt det lät. Att gå och hata ett ställe, en plats (som alltså måste ha något slags själ) för vad? »... om min dam vore det minsta hushållskunnig...» Och sedan när? Det måste vara sex, sju år sedan!

Det har hänt mig något liknande med en expedit i en stor livsmedelsaffär, något missförstånd om en beställning och åratals undvikande av denna expedit, som synes vara en skicklig fackman. Tills vi en dag »försonades» över disken förmedelst ett inköp av fyra böcklingar.

Det är förbryllande och genant. Genom att vara så uppfylld av sig själv gör man sig beroende av andra.

Om Rochefoucauld hade sagt det, hade jag inte förstått vad det betydde.

Men nu vet jag det. Genom att gå och älta en bagatell och vara stockholmskt

upplåst har jag sysselsatt mig med ett lunchställe och en livsmedelsdisk och inte haft frid och ro. Jag tror inte det hade hänt i en småstad. Där känner man varann på ett annat sätt, det kanske slipar av. I Stockholm kan man gå ensam bland tusenden och fyllas av sig själv just genom denna den stora stadens ensamhet. Man är främling, man känner genom åratals vana vissa ting, som man aldrig kommer närmare, men ändå får fordringar på. Man har ensamhetens frihet att vara ett original, om man vill. Om man inte är mottaglig för tillrättavisningar. »Min dam» tog sent omsider emot tillrättavisningen. Inte det om råkor på måndagarna. Utan det om att med ett leende kunna stryka över och gå vidare och först då, fri till sinnes, äga sin stad med dess älskade gator och dess människor, som man alltså inte kallt kan gå förbi.

I Storkyrkan i Stockholm sammanvigdes torsdagen den 4 april bergsingenjören *Sture Mörtzell* och fröken *Birgit Walles*, dotter till f. d. professorn vid Tekniska högskolan *Walfrid Petersson* och hans framlidna maka. (Continental, foto.)

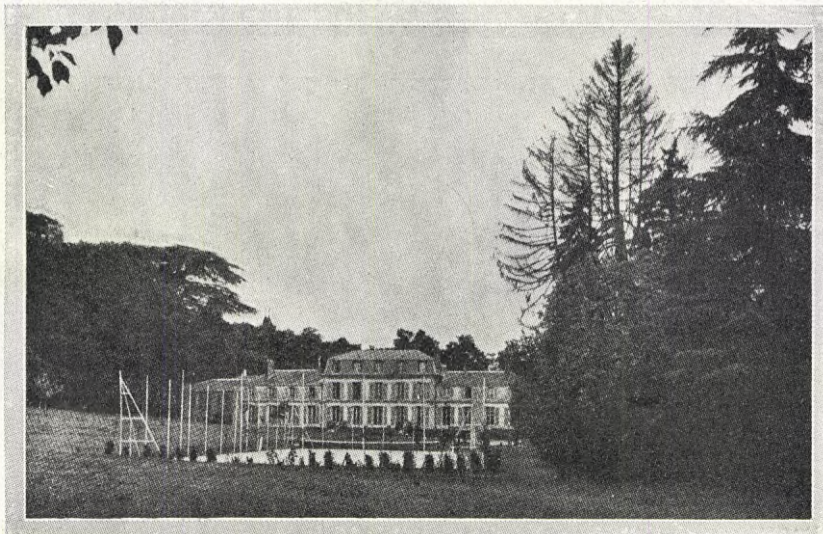
Bröllop firades lördagen den 30 mars i Adolf Fredriks kyrka i Stockholm mellan tandläkaren *Herbert Oldmark* och fröken *Anna Greta Hörberg*, dotter till framlidne sjökaptenen *P. U. Hörberg* och hans likaledes framlidna maka. (Håkan Lindqvist, foto.)

PARIS UNDER BETRYGGANDE FORMER

ETT STÄLLE DÄR UNGA SVENSKOR KUNNA LÄRA FRANSKA.

SVENSKA FLICKOR; SOM skola lära sig franska ha ofta skickats till Paris på vinst och förlust så att säga. Men Paris är en mycket internationell stad. Alldeles oavsett att det bohemliv är förkastligt som unga svenskor ofta tyckas råka in i därute, borde något verkligen ordnas för dem, då de skola studera franska. Det räcker inte med att andas parisluften, ta privatlektioner litet som det faller sig och gå på en eller annan föreläsning på Sorbonne. Franska är ett svårt språk. Det bör helst studeras grundligt och Paris studeras inte på kaféer.

Föräldrar, som vilja skicka ut sina döttrar under betryggande former kunna finna sådana hos Madame Talon på slottet Viry utanför Paris. Där öppnades i höstas en skola, en helpension skulle vi säga, som har de bästa svenska och franska referenser. Madame Talon är en genombildad dam som älskar lärarinnekallet och som samvetsgrant vakar över sina elevs andliga

Viry, madame Talons pension.

liksom kroppsliga hälsa. — Hon var frivillig sjuksköterska under kriget.

Skolan är förlagd till ett slott, Château de Viry, i Seine-et-Oise. Närmaste järnvägsstation heter Juvisy. Resan ditut tager en halv timme, och det går tåg var tjugonde minut. Den präktiga byggnaden med stor park med goda sportplaner, ligger mitt i vacker natur. Lärare från Paris undervisa i olika ämnen, och dessutom kunna flickorna få undervisning i fransk matlagning, ridning, fäktning o. s. v. Ett par gånger i veckan resa de till Paris och bese under sakkunnig ledning dess sevärdheter. Teaterbesök stå också på dagordningen, liksom danstillställningar.

Madame Talon tager sitt kall allvarligt. Hon har grundat detta hem för att utländska flickor i en förfinad fransk miljö, under bäst möjliga villkor, skola kunna avsluta sin uppfostran och på samma gång förverkliga drömmen att se Paris.

A. L—n.

Louise Heurlin. In memoriam.

MED LOUISE HEURLIN SOM NYLIGEN avled har en ovanlig personlighet gått ur tiden. Född i Stockholm 1840, uppfostrades hon i ett fint, gammaldags hem tillsammans med 10 syskon. Då fadern vid jämförelsevis unga år gick bort, fick hon tidigt lära sig att inte endast på egen hand taga sig fram i världen utan också att vara ett stöd för sin mor. Efter att ha innehaft en del lärarinneplatser blev Louise Heurlin år 1882 föreståndarinna för Amåls flickskola, där hon stannade, till dess hon 1912 avgick för att njuta sitt otium.

Få pedagoger ha som Louise Heurlin förstått att vinna sina elevs varaktiga tillgivenhet. Över allt Sveriges land ägde hon vänner bland sina f. d. elever, och hon följde deras öden med moderligt intresse.

Som den gedigna personlighet hon var, avskydde hon ytlighet och fjäsk. Just därför gjorde ett berömmande ord från henne dubbel verkan. Om Louise Heurlin kan man med fog säga, att hon ägde gåvan att "äldras vackert". Allt som åren gingo, blev luften omkring henne allt blidare; hon blev alltmer eterisk, men den livliga intelligensen förblev oförminskad.

Att lyssna, när Louise Heurlin berättade om sina upplevelser, var som att förflyttas till tider som nu höra historien till. Hennes far — protokollssekreteraren N. A. Heurlin — stod genom sitt arbete i nära kontakt med Karl XIV Johan, och i det gästfria Heurlinska hemmet råkades många av den tidens ledande män. En av Högre Lärarinneseminarierets första elever, kunde hon också berätta om dessa unga pionjärs arbete. Det hände ibland, berättade hon, att Fredrika Bremer kom till semi-

narier och hörde på, en liten vänlig dam med apelsiner i piraten att dela ut bland sina unga vänner.

En värdig arvtagerska till Fredrika Bremers traditioner var gamla Louise Heurlin. En åldring, som så förstående tog del av allt det nya i tiden, hör till sällsyntheterna. Men kanske berodde hennes förmåga att bland mycket ytligt och vrängt alltid upptäcka det som var gott och äkta just därpå, att hon själv var en verkligt god människa.

Idunklubben

hade en intressant och stämningsfull kväll vid sitt senaste sammanträde, då skriftställaren *Knut Nyblom* höll föredrag om kompositören A. F. Lindblad. Fröken *Greta Lindberg* kompletterade födraget med att sjunga Lindbladskompositioner.

Nästa gång sammanträder Idunklubben torsdagen den 18 april kl. 7.30 em. Det blir denna gång en litteraturafon av värde. Iduns medarbetare, skriftställarinnan fru *Elisabeth Krey-Lange*, kommer att hålla föredrag om *Systrarna Brontë*, de berömda författarinnorna i 1800-talets England, av vilka den äldre Charlotte skrev den världsberömda romanen *Jane Eyre*. Föredragshållerskans gedigna bildning och stilistiska talang borgar för en värdefull kväll.

Löjtnanten som blev sångare.

(Forts. fr. sid. 409.)

honom icke, att ena dagen sjunga i Stockholm och så taga en tripp till Paris eller London eller sticka emellan med Berlin. Han plåstrar inte så mycket med sig som sångare bruka — hur ofta har man inte sett honom sitta på Stadion och titta på en fotbollsmatch några timmar före en premiär i stället för att ligga inbäddad i bomull och omgiven av en ängslig halsläkarstab. Martin Öhman är mera av vad herrarna skulle kalla en »friskus» än en diva. Något som vi damer förresten inte uppskatta mindre.

Vad är det som gör Martin Öhmans storhet, utom tjusningen i hans stämma, en välljudande tenor med hjälteklang, som särskilt framträder i wagnerpartierna? Han har, kan man säga, detta något, som »utmärker folk framför getherdarna» något

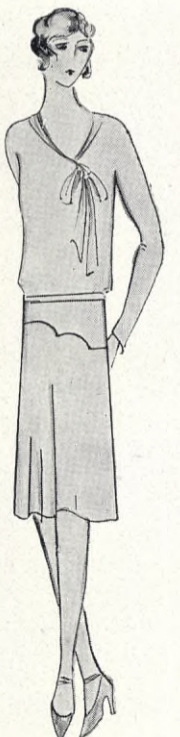
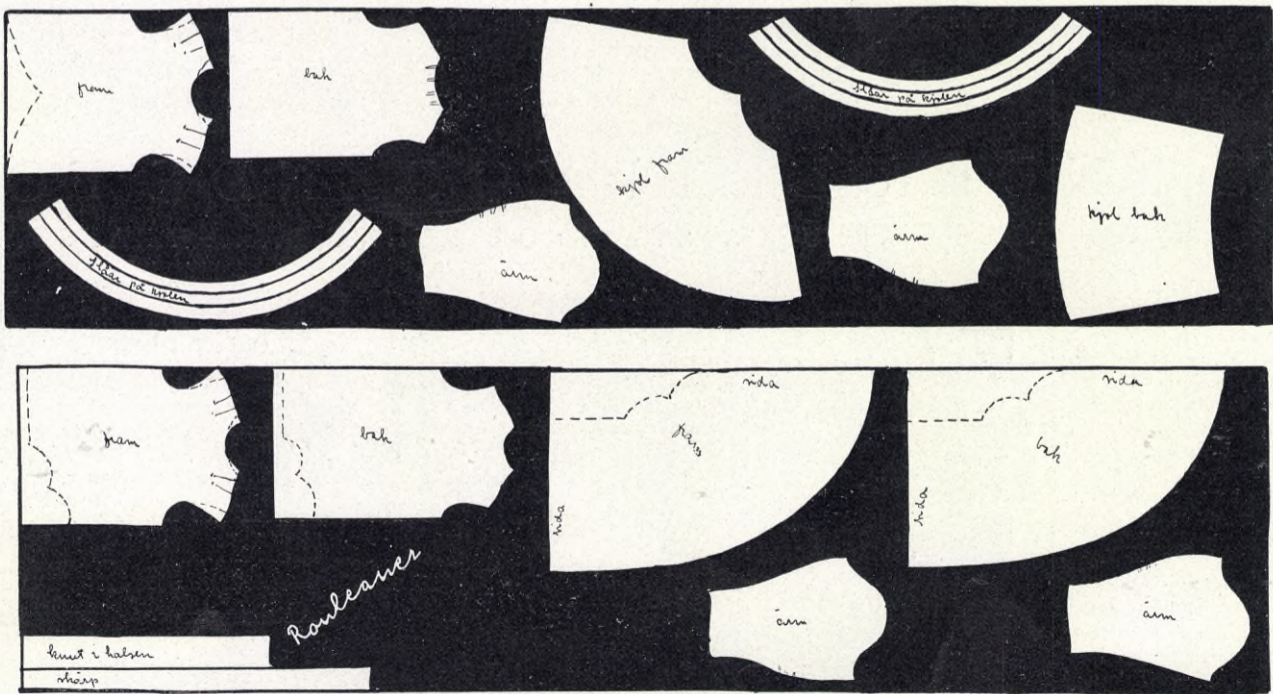
Fröken Thyra Freding 50 år.

En dam som arbetar för att göra Sverige känt i Norge och att intressera Norge för Sverige är förtjänt av en hyllning i dessa dagar, då banden mellan de bägge broderlanden knutits ännu fastare. Och så mycket större är anledningen, då hon den 10 april dessutom firar sin halvsekeldag. Hennes namn är *Thyra Freding*, lärarinna vid Karlstads folkskolor, ledarinna av kurser i lek och dans på Näs, uppskattad skriftställarinna och föredragshållerska, det senare såväl från talarstolen som i radio.

som man brukar kalla kultur. I alla hans roller spårar man en intelligent dramatisk utformning och hans deklamation är tydlig och verkningsfull, vilket numera är en sällsynthet. Och Martin Öhman blir aldrig färdig med en uppgift. Han kan sjunga ett parti en gång eller flera gånger efter varandra, men ständigt arbetar hans intelligens med rollen, för att få den så nära fulländningen som möjligt. I Berlin har publiken, ja, även den stora publiken, avgjort sinne för detta. Om han varit borta en månad och kommer tillbaka, kan det hända att hans åhörare kommentera prestationen, anmärka på hans nyförvävade friskhet, på det plus eller det minus han presterar sedan sist. Det är en stän-

T I L L K O N F I R M A T I O N E N

TVÅ LÄMPLIGA KLÄDNINGAR.

Klädning i vit crepe de chine eller marocain — konfirmationsklädningen får ej göras i alltför tunna och slankiga material. Långa ärmar äro obligatoriska.

Grevinnan Marg. von Schwerin, Märthaskolan, rekommenderar här två konfirmationsklädningar. Mönster kunna rekvireras genom Iduns exp. och sändas mot postförskott. Pris kr. 1:50 per styck.

Denna modell kan göras i svart eller vit crepe de chine eller ylle.

digt arbetande konstnär, som aldrig blir banal, aldrig skulle kunna förfalla till någon rutin.

En kamrat i arbetet har Martin Öhman i sin charmanta fru, även hon sångerska och därför säkert den, som har den rätta förståelsen för vad en sångare kräver av uppmuntran och hjälp.

Vem får jag ära?

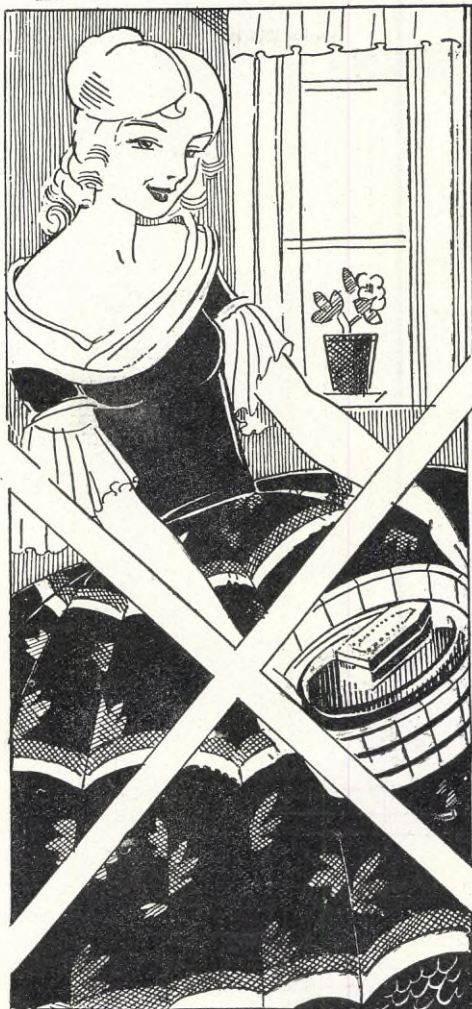
(Forts. fr. sid. 410.)

lan. Denna var dock ganska begränsad. Om en make dog, efterlämnande bröstarvingar, gick, därest intet testamente upprättats, all hans kvarlåtenskap till dessa. Om den döde åter efterlämnade fader, moder eller syskon eller deras avkomlingar, fick däremot efterlevande make arv, men han ärvde då blott hälften av kvarlåtenskapen. Den andra hälften ärvdes utav föräldrarna eller syskonen eller syskonens avkomlingar. Genom vår nya arvs lag har makes arvsrätt ytterligare något utvidgats. Arvsrätten är dock fortfarande ganska begränsad. Utvidgningen består egentligen uti, att make nu har fått arvsrätt framför en avlidne makes efterlämnade föräldrar, syskon eller deras avkomlingar. Finnas bröstarvingar har däremot en efterlevande make ingen arvsrätt utan erhåller blott sin giftorätt och således — om ingen giftorätt finnes — ingenting. Makar böra därför fortfarande se till, att de genom inbördes testamenten trygga varandras rätt. Särskilt är ju detta av nöden i sådana äktenskap, där ingen giftorätt finnes och makarna efterlämna bröstarvingar.

Den arvsrätt, en efterlevande make fått efter sin avlidne make, är icke heller fullt densamma som andra arvingars rätt. Den utgör egentligen en fri dispositionsrätt under livstiden till det ärvda. Därmed menas, att han eller hon får fritt förfoga över egendomen under sin livstid — även förbruka den, om så skulle behövas för uppehållet. Däremot får den efterlevande ej genom testamente förfoga fritt över den del av boets behållning, som han fått i arv efter sin avlidne make. Ty efter den längst levande makens död skall vad han eller hon fått i arv gå tillbaka till den först avlidnes arvingar, eller rättare, till dem som skulle varit hans arvingar, därest han dött samtidigt med den längst levande. Principen är, som man torde förstå, här den, att arv från en make icke skall genom den längst levande maken ledas över till dennes släkt utan i stället återvända till den först dödes blodsforvanter. Reglerna för denna delning äro ganska invecklade, och jag kan därför icke nu mer än antyda själva principen.

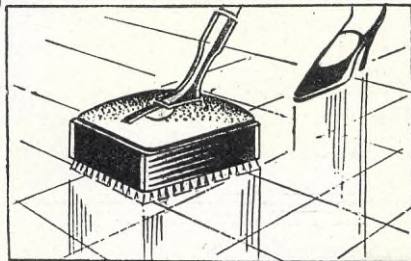
Adoptivbarn ha i princip samma rätt som ett äktenskapligt barn till arv efter adoptanten. De ha alltså både arvsrätt och laglottsrätt. Dock gäller, att om adoptanten skulle efterlämna egna barn eller bröstarvingar, får dessas laglott ej lida något intrång genom adoptivbarnets rätt till laglott och arv. Om adoptivbarnet är dött, tager dess avkomlingar den del av arvet, som adoptivbarnet skulle haft. En adoption har icke den verkan att arvsrättsbandet mellan adoptivbarnet och dess naturliga släkt brytes. Ett adoptivbarn kan därför ära både sina adoptivföräldrar och sina naturliga föräldrar samt sin naturliga släkt i övrigt. Däremot ärver det ej adoptantens släkt. Det är också de naturliga släktingarna, ej adoptivföräldrarna, som äro adoptivbarnets egentliga arvingar, och först om sådana ej finnas, har adoptanten rätt till arv efter sitt adoptivbarn. Dock har man genom särskilda bestämmelser sett till att vad ett adoptivbarn fått i arv, gåva eller testamente av adoptanten, i händelse av adoptivbarnets död, icke skall gå över till barnets naturliga skyldemän utan återgå till adoptanten eller hans avkomlingar, om han är död.

på mormors tid

voro skurborsten och såpan de enda medlen för golvens renhållning och vård. Nu heta husmoderns viktigaste attribut för detta ändamål: en bonborste eller grov ylleduk och *Gahns Bonvax* — bästa medel för vården av parkettgolv och lioleummattor.

Gahns Bonvax är lätt att arbeta, drygt och därför ekonomiskt. Det giver golven en hög varaktig glans och bevarar li-noleummattornas mönster och färger på ett förträffligt sätt.

Barn utom äktenskap ha fått en viss liten utvidgning i sin arvsrätt eller rättare sin möjlighet till arv efter fadern. Utomäktenskapliga barn ha nämligen fortfarande icke arvsrätt annat än efter modern och hennes släkt. Blott om ett utomäktenskapligt barn är ett s. k. trolvningsbarn har det arvsrätt efter fa-

dern (ej efter fädernefränderna). I nya arvs-lagen har nu införts en ytterligare bestämmelse att fadern genom en viss speciell förklaring kan ge barnet arvsrätt efter sig.

En bestämmelse har, såsom förut nämnts, införts i vår arvs lag i syfte att säkerställa underhållsbidrag till efterlevande, i äktenskap

ETABLERAD 1752 **När ni tager ett piller, sa tag ett**

Brandreth's Piller.

Inregistrerat handelsmärke: 26622
Rent vegetabiliskt, Alltid verksamt.

Brandreth's Piller rensa blodet, magen och inälvorna samt underlätta matsmältningen. De stimulerar levern, aflägsna dalig galla och andra fördärfvade af-söndringar. De styrka, regulera och rensa hela systemet.

Vid forstoppning, svindel, somnaktighet, belagd tunga, dalig andedrakt, hufvudvärk, mag smärtor, dalig, ofullständig matsmältning, lefversjuka, gulsot och hvilken annan opass-lighet som helst komma af orent blod.

Säljas på alla apotek.

ALLOOCK MANUFACTURING CO., BIRKENHEAD, ENGLAND. *P Brandreth*

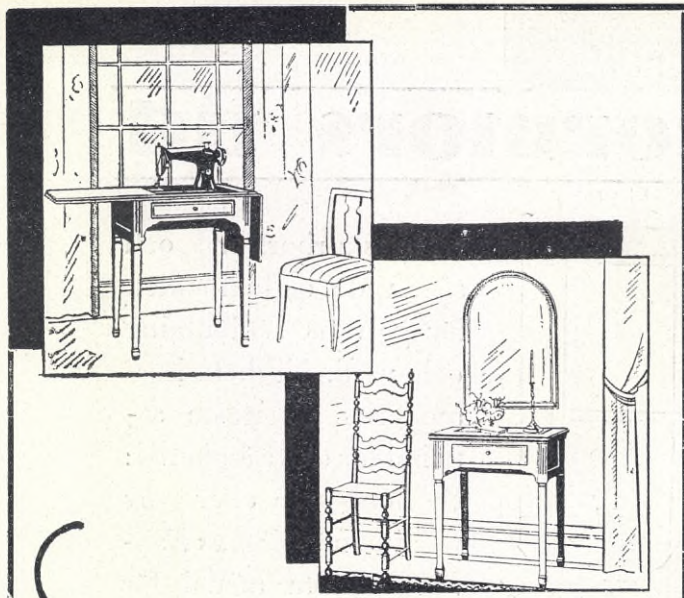

ETABLERAD 1847.

ALLOOCK'S PLÅSTER.

Inregistrerat handelsmärke: 25176
P Brandreth

Universalt botemedel mot smärtor. Hvarsomhelst, där man har ondt bör et plåster läggas.

SINGER ELEKTRISKA

är den moderna symaskinen, som hjälper husmodern med allt, som skall sys. Men den är också en vacker möbel — ett litet bord, som pryder den plats, där det står.

Alltid till hands — aldrig i vägen.

MUGNIER

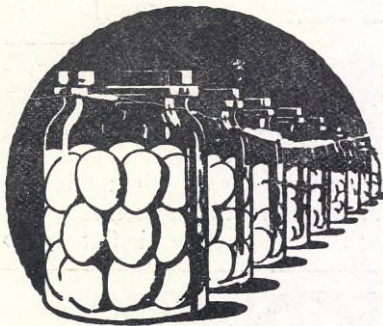
(uttalas Mynjé)

Apéritif, särdeles *välsmakande, stärkande och stimulerande*, rekommenderas av läkare vid kraftnedsättning och konvalescens. Denna apéritif är tack vare sina farmaceutiska egenskaper lika aptitgivande och stimulerande som akvavit, cognac eller whisky. Ett glas avkyld *Mugnier* före maten ersätter brännvinet, samtidigt som det ger måltiden en viss kulturell prägel. Till kaffet har man i *Amusette Mugnier* en typisk pariserlikör, som tillredes av $\frac{3}{4}$ Mugnier, $\frac{1}{8}$ halvsöt sherry och $\frac{1}{8}$ Grenadine, vilket allt erhålles utan restriktioner å alla systembolag i landet.

Kr. 3:50 pr $\frac{1}{1}$ but., kr. 2:40 pr $\frac{1}{2}$ lit.

9 diplomes d'honneur.

56 guld- o. silvermedaljer.

SVENSKA BRUKSKONTORET A.-B., Stockholm 2. Rt. 3760, 3993.

1/10 öre pr ägg kostar det bara

att hålla äggen friska och fina under mer än ett år, gulan och vitan skilja sig lätt, och vitan kan fortfarande vispas till skum, om Ni använder det moderna immuniseringsmedlet "Garantol" för konservering av äggen. Intyg från en hel del svenska förbrukare sändes på begäran.

"GARANTOL är en ägg-garanti!" Utförlig bruksanvisning medföljer. Packning F. för 120 tjug ägg 4.30 Packning G. för 400 tjug ägg 8.50 Provpaket för 6 tjug Kr. 0.50 plus porto. Hos Eder färg- eller specierhandlande eller direkt från

PRIS

Kr. 2:75 pr burk

Fås på apotek och i drogaffärer.

Proo o. broschurer från Mellin's Food Depot, Malmö.

Kraftiga bliva barn som uppfödas med

Mellin's Food

den föda, som ger krafter.

MINIATYR
SPARKASSE
BÖCKER
AV SKINN

TILLHANDAHÅLLES
VID INSÄTTNING Å
SPARKASSERÄKNING

SYDSVENSKA BANKEN

AKTIEBOLAGET
SYDSVENSKA BANKEN

födda eller därmed jämställda barn, vilkas uppfostran vid faderns eller moderns död ännu är avslutad. Denna bestämmelse säger, att om arvlåtaren lämnar efter sig barn, vars uppfostran icke är färdig, och detta barn ej kan av sitt arv eller annorledes njuta uppehälle eller utbildning efter vad som prövas skäligt, så skall barnet utfå bidrag till sitt underhåll med ett belopp en gång för alla. Detta engångsbelopp kan då komma att inkräkta på de övriga arvs- eller testamentstagarnas rätt ävensom på övriga bröstarvingars laglottsrätt.

En motsvarande bestämmelse finnes rörande barn utom äktenskap.

I sammanhang med den nya arvslagen har man, i avsikt att säkerställa och hålla samman ett ringare bo, givit en efterlevande make rätt att i vissa fall utfå något mera än sin giftorätt. Skulle boet vara ringa, har nämligen en efterlevande make tillerkänts rätt att av giftorättsgodset få ut egendom till så stort värde att den, jämte hennes eventuella enskilda egendom, uppgår till 3.000 kr. Här kan således en inskränkning ske uti barnens laglottsrätt. Och änkan eller änklingen kan i vissa fall komma att behålla hela boet.

RUTH STJERNSTEDT.

Skå hon resa till fjälls?

(Forts. fr. sid. 411.)

Fröken Karin Stenberg, gymnastiklärarinna i Lyceum för flickor, har lett en grupp flickor från denna skola till Jämtland. De hade sin förläggning i Änn och gjorde turer därifrån till Snasahögarna, Storlien, inåt Norge och till flera andra platser.

Fröken Stenberg har goda erfarenheter av färden, berömmar anordningar, berömmar sina flickor. De voro 19 stycken, som sovo på halmmadrasser i skolan i Änn i långa rader. Och då inspektionen för sista gången gick ronden i skolan, fanns intet att anmärka på städningen. Men så hade flickorna också sopat golvet sju gånger! Denna lilla detalj belyser både livet bakom kulisserna — och det material flickor, som en sträng och noggrann skollärdning låter komma med till fjällen.

Vi frågade fröken Stenberg om inte medicinlåda fanns med — detta på förekomsten anledning på grund av en rövarhistoria vi hört från annat håll. Medicinlåda är obligatorisk och kommer naturligtvis alltid bra till pass om inte annat för skoskav och andra småkrämpor. För övrigt är var deltagare olycksfallsförsäkrad med en avgift av en krona, som ingår i priset för färden. Och läkare måste finnas och finns också att tillgå överallt.

Fröken Stenbergs erfarenheter äro helt ljusa. Hon kan inte låta bli att förvåna sig över att alla hon hört däruppe varit förtjusta, men här i Stockholm berättade folk om missöden och obehag, som hon inte visste av.

Då vi pressade fröken Stenberg att säga något hon ville ha ändrat, om också bara en detalj, svarade hon: Järnvägsvagnarna äro för trångt tilltagna. Flickorna stuvats in i kupéerna, åtta i var avdelning, där det är plats för högst sju. Sen ledarna sett till att alla flickor äro placerade få de själva ligga på golvet i korridoren utanför, där det är ohyggligt kallt. Annars är både inkvartering och förplägning utmärkt. Det skadar ingen att ligga på hårda halmmadrasser, det är bara bra.

Till sist en blixintervju med en av deltagarna, men hon är storartat belåten med färden, att det knappt finns ord. Ingen enda anmärkning? Jo, kanske. Järnvägsrestaurangen i Östersund skulle kunna ordna supen å 2,75 så pass att den verk-

- Steinway & Sons -

Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Brunkebergstorg 24
Göteborg Malmö

Begär alltid Vitrum tillverkningar: Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel. Nedsatt pris.

Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat. Nedsatt pris.

Mineralvattensalter Vitrum.

Laxermarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande o. mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmält fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist o. svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna. Tillverkas å

Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals Laboratorium, Sthlm. Samtliga preparat finnes på alla apotek.

Jofurol-Bad, en nikotinhaltig vätska, befriar Edra rumsväxter snabbt och effektivt från de skadegörande parasiterna. Sedan gammalt det enda verkliga utrottningsmedlet.

GÖR ETT FÖRSÖK!
Finnes i flaskor från Kr. 0:75 i alla frö-, färg- och kemikaliefärer.

TWILFIT

är

Stockholms

största

specialaffär

för

Korsetter - Höfthållare

Corselets - Underkläder

Strumpor - Handskar

Senaste modenytt

och låga priser finna dem alla alltid i

TWILFIT

Tel. 758 53

Nybrog. 11

„ 758 54

Stockholm

ligen kunde bespisa den invasion av ungdom, som ju dock var väntad med halv nio-tåget. Men annars — fjällen, skidfärderna, stugorna, som man gick in i, folket, som var med ibland som förare, kamraterna, ja, vi spara superlativen, eftersom vi ännu kunna minnas själva hur det brukade kännas att uppleva något i de åren.

Den stackars Maria.

(Forts. fr. sid. 413.)

I sin ungdom, innan alla olyckorna kommo, hade hon varit känd för sin humoristiska syn på livet. De många årens prövningar hade till synes dödat denna sida av karaktären. Men i dag hade den sprungit upp, förnyad och utvilad. Liksom en yster vårbäck fick hon lust att kasta sig utför de vildaste branter.

— God dag, min snälla lilla Mar... värdinnan kom alldeles av sig.

— Du tycker om min klänning, sade Maria, som genast avläst tankegången. Det var roligt, du har så god smak.

— Mycket, men hur i alla mina dar — — —

Här avbröts hon av Maria, som räckte henne rosenbuketten, ännu tårdränkt.

— Bara litet rosor, sade Maria liksom i förbigående. Du tycker ju om rosor, om jag minns rätt. Och jag tänkte, att blommorna från i går kanske redan äro på upphållningen. Jag begriper inte hur det kommer sig, men blommor håller sig aldrig nu för tiden.

Hon talade som en erfaren, fast alla ska veta, att hon hade inte köpt en ros på många, många år. Ett par tallkvistar på sin höjd till helgerna.

Kusinen tog emot blommorna, mumlade något om ett kristallglas och gick in i mannens rum och sköt igen dörren efter sig.

— Otto, viskade hon, den stackars lilla Maria har blivit tokig. Du som är läkare ser det nog ögonblickligen. Måtte hon bara inte bli som den där sinnessjuka du haft hand om, som gick i alla möjliga affärer och köpte i sina vänners namn. Otto, tänk om vi en dag får hennes obetalade räkningar!

Snart sutto de vid middagsbordet och åto av den delikata daneftermaten. Men samtalet gick trögt, så där som det brukar, när alla tänka på en sak och tala om en annan.

— Maria, du har visst ovanligt många vänner, framkastade värden plötsligt för att få en ända att nysta vidare på.

— Ja, det har jag nog, och jag misstänker att jag antingen får många fler vad det lider eller också mister en och annan av dem jag har. Folk bli lätt avundsjuka när det går en väl. Det kanske du själv har provat på förresten, kära Otto.

— Ja, det har jag nog, mumlade doktorn men — — — men — — —

— Men — — — upprepade Maria.

— Men, fortsatte doktorn. Lyckligtvis fick han ett fiskben i halsen, som vände samtalet i annan riktning.

Hela kvällen förblev Maria oåtkomlig. Det var kanske inte riktigt snällt, det måste medges, att ej tillåta någon ingång till hemligheten. Men det roade henne på samma sätt som en ny lek roar ett barn, att sätta myror i huvudet på omgivningen. Hon hade märkt deras samförstånd, och hon undvek sorgfälligt alla snaror. Det enda som kunde tyda på förståndsruddning var ett litet omotiverat skratt då och då. Omgivningen kunde ju ej förstå hur motiverat det var.

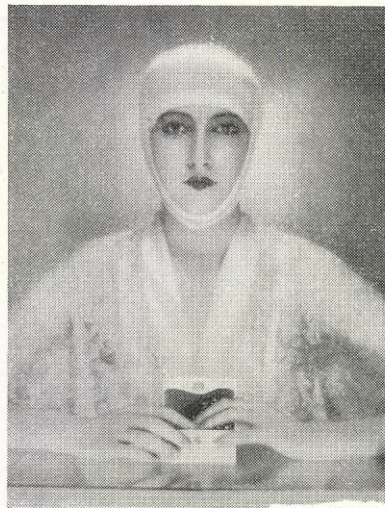
— Älskade Otto, ta genast i morgon hand om henne och hennes affärer och sätt henne för all del under förmyndare. Jag är riktigt ängslig.

Marias grå päls hade knappast hunnit på därute i tamburen, när dessa ord viskades i salongen.

Verkade första sammanträffandet stimulerande är det skada om ej bekantskapen kan fullföljas.

I det moderna livets brokiga och jäktande vimmel ställa sig utsikterna att vid ett första sammanträffande knyta en närmare bekantskap synnerligen små. Många personer, som vid första sammanträffandet gjorde ett starkt intryck på Er har Ni kanske aldrig återsett. Hur gärna skulle Ni t. ex. inte velat stifta närmare bekantskap med det där unga paret som spelade så bra bridge, eller med den där unge mannen, som dansade så förtjusande, den ryktbare professorn, som verkade så älskvärd trots sitt berömda namn och många andra.

Har Ni tänkt på att i sällskapslivet utövar en vacker hy till och med starkare dragningskraft än sättet att föra sig. Den som äger en vacker hy uppväcker redan vid första ögonkastet en sådan beundran, att alla äro angelägna att komma i närmare beröring med ägarinnan till denna skatt. Den som håller sin hy ungdomlig, frisk och klar, kan med lätthet göra ett så starkt intryck på vem hon vill, att nya sammanträffanden av sig själv följa på det första. Komma blott dessa till stånd, har Ni rikliga tillfällen att utveckla Edra övriga charmanta egenskaper såsom ett fulländat värdinneskap, ett barnkärt sinne, humor och förmåga av en intelligent konversation.

DEMEYER.

Elizabeth Arden rekommenderar följande preparat för hudens vård i hemmet:

Rengöringscrème (Cleansing Cream). Avlägsnar damm och orenheter ur porerna, rengör och utjämnar huden och lämnar den slutligen mjuk och mottaglig. Kr. 4: 50, 8: —.

Ardena Hudstärkande medel (Ardena Skin Tonic). Stärker, ger fasthet åt samt klargör huden. Ett mildt blekande och sammandragande preparat. Kr. 4: 25, 10: 75.

Velva Crème (Velva Cream). En utsökt, stärkande crème, som ger näring åt ömtålig hud samt bidrager att hålla den mjuk och jämn. Utmärkt för fylligt ansikte, då den ger näring utan att vara fettbildande. Kr. 4: 50, 8: —.

Orange Hudnäringsmedel (Orange Skin Food). En för huden närande och välgörande crème. Utjämnar rynkor och linjer och rekommenderas därför särskilt för ett smalt, färat eller åldrat ansikte samt såsom medel att förebygga rynkor och hudens förvisvande. Kr. 4: 50, 7: —.

Crème mot rynkor (Anti-Wrinkle Cream). En närande och sammandragande crème. Dess mjuka fyllighet beror på att ägg använts vid tillverkningen. Den utfyller fina rynkor och giver huden en jämn och fast yta. Utmärkt för en eftermiddagsbehandling i hemmet. Kr. 4: 50, 11: 50.

Skriv efter "Skönhetskultur", Elizabeth Ardens bok, om hudens rätta vård enligt hennes vetenskapliga metod.

Elizabeth Ardens Venetianska toilettpreparat försäljas hos:

STOCKHOLM
A.-B. Nordiska Kompaniet

GÖTEBORG
Parfymerie Olivia Pihlström,
Grand Hotel Haglund

MALMÖ
Lejonets Parfymeri

ELIZABETH ARDEN

673 FIFTH AVENUE NEW YORK

ELIZABETH ARDEN LTD.

LONDON 25 OLD BOND STREET W1

PARIS

BERLIN

MADRID

ROM

Eftertryck förbjudes.

Det blev också Otto, som redan dagen därpå fick ta hand om utredningen angående arvet. Men något förmynderskap kom aldrig i fråga.

Maria blev sedan en av dessa i sanning väl-

görande människor. Hon fortsatte sin så smått började taktik att som "okänd" hjälpa dem över vilka hon ville förbarma sig.

JULIA SVEDELIUS.

Hämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol-Goedecke

— Suppositorier —

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterapningar och ersättningspreparat. För Anusol-"Goedecke" finns det ingen ersättning.

Anusol-"Goedecke" upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka stäl-lena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

Psykolog säger

Varje Människa Har Hypnotisk Makt

Distribution av gratis-bok, vilken beskriver ett enastående system. Detta system har blivit prövat av tjugotals nya elever, som insända rapporter om förbluffande resultat. Utom gratis-boken erhåller varje person, som omgående tillskriver oss, kostnadsfritt en karaktärstolkning.

Hur genomsnittsmannen eller kvinnan kan utveckla och använda de mystiska krafterna Hypnotism, Suggestion och Telepati för att inom affärsvärlden eller i sällskapslivet utöva inflytande på andra människor, för att rätta karaktärsfel och dåliga vanor samt för att bota sig själv och andra från sjukdomar beskrives i den nyutkomna boken "Nyckeln till utvecklandet av de inre krafterna", av Elmer E. Knowles. I och för gratisdistribution hava 10.000 exemplar tryckts av denna bok.

Författaren förklarar att vad som benämnes "hypnotisk makt" är ingenting annat än en vetenskaplig tillämpning av suggestionslagarna och att vem som helst lätt kan lära sig huru dessa lagar tillämpas. Förbluffande goda resultat ha enligt ingångna meddelanden nåtts av dem, som prövat det nya systemet. Mrs. Mûcher skriver: "Tre dagar efter jag mottagit Edert system kunde jag bli av med min sjukdom och nu känner jag mig som pånyttfödd."

Ett meddelande från Mr. H. R. Stanley (ingenjör) lyder: "Edert system skapar självförtroende och utvecklar de inre krafterna, vilket omedelbart länder eleverna till gagn."

Mr. Hayerhofer beskriver sin erfarenhet sålunda: "Edert system har varit en stor hjälp för mig vid botandet av min sjukdom, jag är mycket belåten med det snabba och goda resultatet."

Vi önska distribuera tiotusen gratis-exemplar av "Nyckeln till utvecklandet av de inre krafterna" till män och kvinnor, som äro intresserade av att utveckla sina slumrande krafter, och särskilt till dem, som önska använda den hypnotiska och suggestionala makten för nyttiga och lofvärda ändamål. Utom gratis-boken erhåller varje person, som omgående tillskriver oss, kostnadsfritt en karaktärstolkning utarbetad av Prof. Knowles. Karaktärstolkningen varierar mellan 400 och 500 ord. Om ni önskar ett exemplar av Prof. Knowles bok och en tolkning av Eder karaktär, skriv nedanstående i Er egen handstil:

"Jag önskar själsstyrka,
"Kraft och styrka i blicken,
"Sänd mig därför Eder bok
"och en beskrivning över min karaktär."

Insänd detta stilprov jämte tydligt skrivet namn (uppgiv om det är Herr, Fru eller Fröken) och adress till: Psychology Foundation, S. A. (Dept. 7044), 18, rue de Londres, Bryssel, Belgien.

Om Ni så önskar kan Ni medsluta 50 öre i svenska frimärken för porto, etc. Porto till Belgien från Danmark och Sverige är 25 öre, från Norge 30 öre. Glöm icke att sätta tillräckligt med frimärken på Edert brev.

BRÖDERNA
FLUXO

FÖR VARJE BONAD YTA

Krooks Petroleum & Olje A.-B.

Slottet med den berömda trädgården.

(Forts. fr. sid. 415.)

och skrivrum, visar en bild av Jesusbarnet, och i hörnfälten sväva de fyra elementen: små knubbiga genier hållande olika attribut. Och i Skytterummet avbildas skyttevapnet, en skytt i mansstorlek iförd romersk dräkt med båge och pil.

Ätterna Schacks och Näfs vapensköldar ha placerats i trappuppgången. Under Grönsöo tidigaste period fanns en dubbeltrappa, vars enda motsvarighet är känd från Vadstena slott, men den borttogs under Schulzenheims tid. Tidigare hade hörntornen rivits, och därmed fick slottet det utseende det än i dag äger: en långsträckt byggnad i två våningar av enkel och förnämlig struktur.

Övre våningen rymmer ett flertal prakt- rum, orörda sedan 125 år tillbaka eller lika länge som Grönsöo varit i Ehrenheimarnas ägo. I röda förmaket hänga ett stort antal släktporträtt — sammanlagt finnes ett sjuttio-tal — av gamla kända mästare: Krafft, G. Lundberg, Schef-fel, Pasch d. y., Breda, Martin, Brander m. fl., och av senare tiders konstnärer är Hildegard Norberg representerad med en stor duk av kammarherre von Ehrenheims far, universitetskansler P. J. von Ehrenheim, på sin tid bl. a. en av de aderton i Svenska akademien. Han var en av samtidens förgrundsmän; förslaget att inrätta statsministerämbetet emanerade från honom, och själv satt han som statsråd i De Geers ministär.

Ett elegant möblemang i Louis-seize-stil pryder vita förmaket; där finner man även en utomordentligt vacker Hauptbyrå och bland övriga dyrbarheter två Limogesmedaljer, de största i Sverige. I fil med vita förmaket ligger stora salongen, ett bland de förnämaste och mest stiltrogna rum i empire, något slott i vårt land kan uppvisa. I väggarna äro här infällda stora målningar av Gustav Vasa, Gustav II Adolf, Karl X Gustav och Karl XI, de bägge senare av Ehrenstrahlska skolan, samt tolfte Karl till häst, iförd hermelinsmantel, efter vad man tror ett verk av David von Krafft. Men salongens och hela övre våningens största sevärdhet är en Nautiluspokal i förgyllt silver, ett vackert prov på 1500-talets guld-smedskonst. Det är den berömda Grönsöo-pokalen, förfärdigad av Friedr. Hildebrand i Nürnberg. Den vackra musslan uppbäres av en kvinnofigur, och i snäckan kör Neptun sitt spann, svängande sin treudd.

Från salongen träder man in i matsalen, ett gemak av imponerande slottsmått, gående tvärs genom byggnaden. Här blickar slottets grundare, riksrådet Skytte, ner från väggen, och bland övriga konstskatter fäster man sig vid åtta Sergelmedaljonger av bildhuggarens samtida stormän, praktfulla skåp från 1600-talet m. m. I detta liksom i övriga rum äro stolar och bord placerade i de över golvet belägna fönsternischerna — de halvannan meter tjocka murarna tillåta ett dylikt arrangemang till trevnad och nytta för slottsinnevånarna.

Mycket kunde tilläggas om den mängd av kulturvärden, som rymmes på Grönsöo: där finns dyrbart ostindiskt porslin, kinesiska porslinsfigurer, som pryda kakelugns-friserna — samtliga kakelugnar äro från Marieberg, några placerade på förgyllda bronsfötter, vilket är högst ovanligt — i galleriet gobeliner och gravyrer samt en replik av Ehrenstrahls bekanta papegoj-tavla, en värdefull mynt- och medaljsamling, som alltjämt förstoras o. s. v. Däremot är det dyrbara arkivet flyttat till Carolina-

Lucks utsökta
Kaffeblandning

PAKET
FRAKTFRITT 2 1/2 KG. 12.25
PERCY F. LUCK & Co.
STOCKHOLM.

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa stilla ej blot omedelbart de oildligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktigt hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2:40 och 0:90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterapningar!

Några droppar **COPIN**
flytande bonvax
gör Ert parkettgolv som nytt
1 kg:s burk 4 kr., 1/2 kg. 2:25 kr.
Ej eldfarligt. — Luktat ej.
T. Olsens F. A. B.,
Munkbron 11, Stockholm. Δ

M. ZADIG - MALMÖ

H. M. Konungens Hovlev.
Nederlag i Stockholm: Brunkebergsg. 4.
" i Göteborg: Chalmersgat. 20.

Den
är
vis...

som dagligen dricker ett par glas *Fruksalt-Samarin*. Denna enkla och läskande hemkur håller kroppen i god form och ger vigör.

Orsaken är att organismen erhåller ett invärtes bad, som frigör den från otjänliga ämnen, blodet uppriskas, vilket allt förlämnar en känsla av välbehag.

Se alltid till att Ni har hemma *Fruksalt-Samarin*, det håller fysiken fin.

Samarin kostar kr. 2.50 pr fl. varav erhålles 50 glas av det läskande *Samarin* häsovatten. Säljes överallt. Obs! Ej i lös vikt.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

Landets äldsta fabrik för tillverkning av s. k.

Springmadrasser

Senaste priskuranten, omfattande alla våra tillverkningar, sändes på begäran gratis franco.

SKAND. SÅNGRESÅRFABRIKEN
Tel. 344. KARLSTAD. Tel. 344

Konstnärliga arbeten i läderplastik

såsom Skrivunderlägg och Portföljer, Plänböcker, Bok- och Telegrampärmar, Damväskor m. m.

ATELIER HERTHA

Drottninggatan 88 B - STOCKHOLM
Telefon Norr 30 36.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund, Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14. Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576.

Specialitet: Familje- och arvssaker, Botutredningar och testamenter. Även skriftliga förfrågningar.

Modern

HÄNGVÄSKA

påsmodell, i vackert mönstrad ullgarnsvävnad med prima bäge klädd med skinn, moaréfordrad. Försedd med avdelat innerfack, fodrat med både skinn och moaré. Spegel. Storl. 22x19 cm. Kr.

9:75

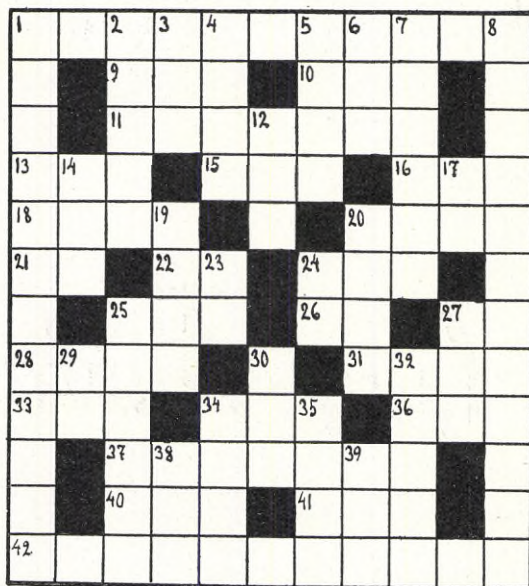
A-B. NORDISKA KOMPANIET

biblioteket, dit det förädrades av hovmarskalk von Ehrenheim, som dessutom skänkte ett stort antal porträtt huvudsakligen till Grips-holmssamlingarna.

En atmosfär av förfinad gammal svensk herrgårdskultur slår en till mötes på Grönsö, och vår berömda gästfrihet är här ingen tom fras, utan alla bli mottagna med samma hjärtlighet i det vackra och förnäma hemmet. Ty ett hem vill Grönsö först och främst vara, om också dess många minnen räcka till ett helt museum.

A. E.

Kryssordstävlan i n:r 15.

Vågräta ord: 1. Är torgskräck en. 9. Högakta. 10. Kan tillhöra radioapparaten. 11. Arbetar inom skoindustrien. 13. Räkneord. 15. Höll Branting mångt. 16. Form av djuriskt yttrandeverb. 18. Namn ur bibeln. 20. Utan styrrel. 21. För bärare. 22. Namn på ett lärarinnehem. 24. Djur i vår herres hage. 25. Fransk ämbetsman. 26. Mått. 27. I barnamun. 28. Svenskt konunganamn. 31. Ort på Gotland. 33. Ett nyttigt gräs. 34. Kropp. 36. Kan hjärnan vara. 37. Är prästen hemma i. 40. Ingår i tilltalsord till högt uppsatta. 41. Benämning på de väsen som flöda från gudomen. 42. Tillkännagivande.

Lodräta ord: 1. Äro de saker som man låtit påbättra. 2. Förekommer vid slakt. 3. Kryp. 4. Ord som användes om den knubbiga. 5. Bergskedja. 6. Finns vid Operan. 7. Göra småbarnen ofta. 8. En sorts förvaringsrum i mejerierna. 12. En simmig vätska. 14. Växt, ev. person. 17. Förkortning angivande flera. 19. Förklenande yttrande om människa. 20. En sorts stång på seglare. 23. Smådjur. 24. Kurländsk flod. 25. Parasit till vilken ett behagligt bruk är knutet. 27. Bas och alt. 29. Längdmått i Japan. 30. Decemberföreteelse. 32. Proppfull. 34. Nödvändigt för livets uppehälle. 35. Bo i Sydafrika. 38. Tidevarv. 39. Portugisisk koloni.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen uppställda belöningarna — 2 st. à 5 kronor. Sändas flera tävlingssvar i samma försändelse inlägges vart och ett i särskilt kuvert. Prisen utbetalas genom postsparbanken. Kuvertet märkes: "Kryssordstävlan i n:r 15."

Lösning.

Vågräta ord: 1. Ändamålslös. 11. Taube. 12. Orera. 13. Tro. 14. Tät. 16. Vin. 17. Av. 18. Valsa. 20. Kg. 21. Ra. 22. E. o. 23. Streber. 25. Aska. 27. Apan. 29. Vi. 30. Li. 32. Hl. 33. Ni. 34. Lav. 36. Sky. 37. Ask. 38. Odåga. 40. Malte. 42. Regeringsår.

Lodräta ord: 1. Ättartavlor. 2. Narva. 3. Duo. 4. Ab. 5. Meta. 6. Lots. 7. S:r. 8. Leo. 9. Örike. 10. Sangviniker. 15. Alder. 18. Vital. 19. Areal. 23. S. k. 24. Rp. 26. Siade. 28. Anstå. 31. Isar. 32. Hymn. 35. Våg. 37. Als. 39. Ge. 41. Ag.

De bägge prisen à 12 kronor tillfalla B. Möllerström, Tegnérgat. 22, Göteborg, och fröken Clara Ekenberg, Valhallavägen 82, Stockholm.

AKTIEBOLAGET

MÄRTHA SKOLANS

vårkollektion i dagarna
hemkommen från Paris

Birger Jarlsgatan 16
Stockholm

Varje familjeförsörjare

bör bereda sina efterlevande pension från
ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN I SVERIGE

Grundad 1784.

Vinst tillfaller de försäkrade i form av årlig tillväxt under insättarens livstid & den blivande pensionen. Denna tillväxt uppgår för närvarande till 7,5 % å det betingade pensionsbeloppet. En betingad pension å t. ex. 1.000 kronor tillväxer således f. n. med 75 kr. om året. Prospekt portofritt på begäran.

STORKYRKOBRINKEN 11, STOCKHOLM.
Tel. 60 00. Tel. N. 10 00.

GÖTEBORGS HANDELS-
& SJÖFARTS-TIDNING

Postabonnem.: Kvartal kr. 6:—

Verkligt tillförlitlig

Elektrolysbehandling

mot

Missprydande hår, födelsemärken,

vårtor gives av Fru H. Hjerstrand,
Malmö, Österportsgatan 2. Tel. 5693.

GEFLE MANUFAKTUR AKTIEBOLAG STRÖMSBRO

Oblekta, Blekta och Färgade

Vävnader

Tillse att Ni alltid erhåller märket
»SVANEN»

Kommissionslagrens telefonnummer:
Stockholm 9646 - Östersund 130 - Hudiksvall 532 - Hernösand 13 -
Sundsvall 3003 - Umeå 141 - Skellefteå 93 - Piteå 30 -
Luleå Namnanrop: Aktieföretaget Nyberg.

10,000 tillfällen att spara pengar utan att stiga upp ur Eder stol.

På varje sak Ni köper från oss, gör Ni en besparing. Vår nya katalog innehåller 10.000 artiklar till genomgående billiga priser. Alltså 10.000 tillfällen att göra besparingar.

Ahlén & Holm, Stockholm.

Klipp ur denna kuppung och insänd den i öppet kuvert, fränkerat med 5 öre, så tillställa vi Eder genast vår stora värkatalog, gratis och portofritt.

(Namn)

(Adress) N:r 162

Karin Molander i "X. Y. Z."
(Almberg & Preinitz, foto.)

Karin Molander uppträder ånyo på svensk scen med reentré tillsammans med Gösta Ekman i Klabunds "X. Y. Z." på landsortsturné. Kritiken på respektive orter har givit enhälligt beröm. Och är Karin Molander en lika förtjusande skådespelerska nu som förr, så har man all anledning att hälsa henne hjärtligt välkommen. I höst får Stockholm se henne och då få vi återkomma.

*

En riktigt bra film, "De tre lidelserna". Ett evigt problem i modern miljö. Därtill välgjord miljö. Och kvick, satirisk ton med nästan osentimentala inslag av allvar. Vi hade odelad behållning av denna Rex Ingrams med omsorg- och de bästa avsikter inspelade film efter Cosmo Hamiltons roman, som säkert icke blivit förstörd, snarare förbättrad i filmversionen.

Den store uppkomlingslorden och skeppsbyggaren spelades briljant, likaså hans hulda maka — en dyrbar typ. Alice Terry har blivit bastant, men har sitt minspel i behaglig makt, Ivan Petrovitch ser bra och naturligt gentlemanlike ut, men är obetydlig som skådespelare.

Gå och se filmen. E. N.

*

"Myteri" är ingen lång filmhistoria, men den är tillräcklig. Med

VID TRÖG MAGE

och förstoppning äro
Hvita Björnens

FRANGULA-PILLER

av bästa och säkraste verkan. Fullkomligt oskadliga. Inga som helst biverkningar. Användas å sjukhus och kliniker. Fås å alla apotek i askar å 40 piller.

Fager hy

var morgon ny

skänker

— den vegetabiliska tvålen —
som ger ett kraftigt och behagligt
lödder även i det hårdaste vatten.

Yvy-Tvålen

Särskilt bedja vi

Våra Ärade Damer

beakta, att dagligt bruk av vissa i handeln förekommande animaliska tvålar gärna vill framkalla och befordra obehörig hårväxt, synnerligast där anlag därför förut förefinnes, vilket kan vara mindre behagligt för ett i övrigt fager kvinnoansikte.

Yvy-Tvålen däremot, som uteslutande är framställd av de yppersta vegetabiliska oljor och essenser och absolut fri från alla animaliska tillsatser, förhindrar alla dylika obehag och gör i stället huden mjuk och sammetslen, samt bidrager på ett frappant sätt att åt hyn skänka och bevara all den renhet och strålande charm, som är all skönhets idol.

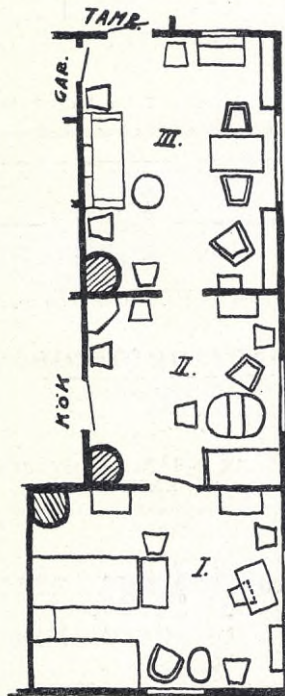

Yvy-Tvålen

— tvålen för alla — tvålen för Er.

Familjen består av man, hustru, baby och hembiträde.

Hur kan man nu lämpligast ordna dessa möbler och vilka nya behöva skaffas? Rum I lämpar sig väl bäst till sovrum för sitt avskilda läge. Vore det lämpligt inreda rum II i allmogestil med eventuellt en hörnbänk? I vilka färger böra de möblerna målas? Hurudana tapeter och gardiner i samtliga rum? — Sängarna behöva restaureras eller eventuellt utbytas mot andra. Jag är mycket svag för stolpsängar, men en sådan passar väl ej i vårt lilla krypin? Bokförrådet ryms inte i den bokhylla vi ha. Hurudant bleve lämpligast? Skåp eller hylla? — Hur bör tamburväggarna målas? "Calluna Vulgaris".

Svar: Av ovanstående plan framgår de tre rummens möblering. Rum I, sovrummet, är uteslutande möblerat med de befintliga vitlackerade möblerna, så när som på en bekväm fåtölj vid sybordet och en babysäng placerad vid den ena sänggaveln. Stolpsäng för två bäddar får i detta rum en alltför dominerande verkan. Väggarna kan tänkas mattblå och gardinerna av vit moll, eller cretonne i blått, gråvitt och något rose. Rum II är tänkt som ett matrum. Här återfinnes hörnskapet, kistan samt det lilla väggskåpet över bänksoffan. Framför denna det gamla klaffbordet. En karmstol och stolar fullständiga interiören. De nytillkomna möblerna i detta rum kunna vara av furu i färg med ekkistan. Det gamla målade skåpet gör ett trevligt färginslag i rummet. Skåpets färger kunna för övrigt återkomma i gardinerna. Väggen bör ha en mustig varmt gulgrå putstapet. I rum III ha låga bokhyllor efter fönsterväggen tillkommit samt en bekväm överstoppad fåtölj och 4 stolar. Att föreslå tapeter och gardiner till detta rum, utan att veta möbelygets färger är omöjligt. Tamburen kan målas grå med hyllor och dörrar mörkare grå samt taket svagt tegeletrött.

sjömanskrogar, skeppsbrott och revolverbataljer. Den en gång så spröde Richard Barthelmess har fettrat och mer är just inte att säga om honom som filmens hjälte.

Däremot skulle man vilja säga ett ord om den film de bekanta bilisterna Kapstaden—Stockholm tagit upp från sin resa. Vilket givande ämne för en bra film! Men nu får man till livs en trekvartstimmes lång skildring med besvärliga vägövergångar i ideliga och tröttande och alldeles likartade repetitioner som huvudingrediens. Psykologiskt filmat om filmen skall vara resefilm — är

den däremot ämnad som reklamfilm, nå, då så. Men det var kanske inte vad publiken hade rätt att vänta. E. N.

HEMTREVNADSRÅD

Av möbelarkitekt Eduard Rasch

Rumsinredningar.

Vår lilla bostad kommer att tillbyggas med ett rum enl. bifogade skiss. Om jag kunde få några råd vid inredningen av de tre små

rum jag nu får vore jag mycket tacksam. De möbler som finnas äro en duchatell, bord och karmstolar, rökbord och väggklocka i mörk ek (mahognyfärg), 1 klaffbyrå av ask (ljus), 1 benvitt skrivbord med böjda ben, två vitlackerade sängar, 1 dito byrå, nattduksbord, 4 stolar, sybord, låg bokhylla och tvättställ samt två korgstolar.

Så har jag blivit ägare till ett gammalt hörnskap. En gammal ekkista och ett litet väggskåp finns även. Ett mycket gammalt klaffbord med ovala skivor kunde vi möjligen också komma i besittning av.

ren den rämna, som han vetat måste komma, men det föll honom inte in att försöka begagna den för egen vinning. Vad som avhöll honom visste han knappast, inte var det religion och inte vad, som i allmänhet menas med moral, utan snarare en slags stolt egoism, som inte nöjde sig med något splittrat.

Och vårar och somrar, höstar och vintrar flätade sina länkar tillsammans, men omkring honom grönskade det inte mera, utan bara multnade och stelnade. Ett gott samvete och för övrigt ett helvete — så sammanfattade han själv sin andel och han kände ingen makt, som kunde växla bort den.

Nu kom hon igen mellan draperierna och försökte vara oönskad, men tystnaden, som mötte henne, bara svällde, och han gjorde ingenting för att komma henne till hjälp.

"Käre Ivar, du får gärna sitta kvar, men jag vill varsko dig att domprostinnan kommer när som helst. Hon brukar alltid vara först och du älskar henne just inte det vet jag", sade hon skämtande, och i detsamma stod Rickard i dörren och hälsade gemytligt. Någon synnerlig taktfullhet kunde man inte berömma honom för, ty han sade genast helt generöst: "Vill du ha pekunier, så säg bara till!"

Så gick han in i biblioteket, och Ivar Lettner reste sig för att följa efter. Men plötsligt tog han i stället ett steg tillbaka, och lade handen bakom Karins nacke.

"Stå stilla, liten Karin, du behöver inte darra så förfärligt! Varför skulle jag kyssa dig nu, när jag inte gjort det på alla dessa år förut — det var bara så länge sedan jag riktigt såg dig i ögonen!"

Därmed var han borta, och hon stod ensam kvar mitt för fönstret i det skinande virluset. I parkträden utanför hade skatorna satt till en undersökningskommitté, som skrattade och väsnades, och från takrännan kom det dropp i dropp, som ett vårens trumpetande förebud till allt, som hade vår att vänta. Det var en sådan dag, som stararna brukade komma till prästgården, och bänken spelade under bron när man gick i passionspredikan, men nu, nu var allting smärta, så svidande och så tung, att hon tyckte att hon krossades under dem. Gud, om det varit natt och hon fått gråta, men nu fanns för henne ingen fristad, kom det inte redan någon i tamburen? Jo, det var två röster, och den ena, domprostinnans viskade till den andra att hon upptäckt en så utmärkt blomsteraffär, där man fick tulpanerna tio öre billigare. Inga puderdosor och läppstift stulo bort någon tid för de gästerna, nästa ögonblick stodo de i rummet, och hon gömde sitt ansikte i deras blommor, medan de försäkrade, att hon var stadens lyckligaste fru och ännu bara barnet!

FÖRENINGSNYTT.

Kortare kurs i idrottsteknik anordnas av Svenska Kvinnors Centralförbund för Fysisk Kultur. Kursen, som är avsedd för idrottsintresserade kvinnor särskilt med avseende på nybörjare, tar sin början den 16 april i Riksidrottsförbundets lokal, Malmkillnadsgatan 25 B. Den 16—18 dennes kl. 7—9 e. m. kommer att ägnas åt teoretisk undervisning (med ljusbilder), den 22—24 dennes praktiska övningar. Ledare: Idrottsinstruktör G. Holmér.

Det lönar sig
att göra försöket

En intressant jämförelse mellan natursmör och Tre Ess är att steka t. ex. fisk i två pannor samtidigt och taga smör i den ena och Tre Ess i den andra panna — lika mycket av vardera.

Gör ett sådant försök, och Ni kan själv konstatera, att Tre Ess är lika drygt som smör.

Tre Ess
Smakar Som Smör

Ni kan alltid få det färskt och det kostar endast 85 öre pr paket.

MARGARINFABRIKERNAS
FÖRSÄLJNINGSAKTIEBOLAG.

Kursavgift 1 kr. Anmälningar ställas till Fru Ingrid Holm per telefon K. 32648 kl. 9—10 f. m.

*

Nordisk diktarafon i München. Den 19 mars hade Frauenclub i München anordnat en nordisk diktarafon. Fru Bering, en av Tysklands främsta recitatriser, föreläste ur Selma Lagerlöfs, Magda Bergquists och Kiellands verk. Bifallet var mycket livligt.

Skönhetsråd.

Hon har fått rynkor.

— Nog äro dessa rynkor förfärliga. Titta på linjerna från näsan till munnen. Och under ögonen och i pannan.

— Ja, du suckar och pustar. Och grämer dig, så du kan få rynkor bara på det. Men om du sov ordentligt, motionerade och vilade lite...

— ... och slöt min butik och satt mig på fattighuset tillsammans med min svältande familj. Jag blir rasande när människor välvilligt kommer och ordinarer vila och sömn och frisk luft och Rivieran och Åre och sanatorium. Då är det väl ingen konst att se skaplig ut. Men jag har inte råd till den där härligheten. Jag har mitt arbete och mitt hus. Jag måste stå i, har inte tid med sömn och frisk luft och hela ditt recept.

— Men du vill vara skön som drottningen av Saba i alla fall.

— Just precis.

— Ja, se kvinnlig logik — — —

— — kvinnlig? Var nu inte dum. Det här har inte med logik att skaffa. Mera med det moderna slagordet "effektivitet" i så fall.

— Och du vill bli effektiv då förstås. Skön som en amerikansk filmprimadonna och intelligent som madame Curie. Det senare överlåter jag åt dig, men det förra, all right. Gud ske lov att den moderna kosmetiken också börjar bli så effektiv att den har små hjälpmedel för sådana som dig.

— Nå, kom nu med ett förståndigt råd. Jag har inte tid att prata.

— Ser du, när huden blir slapp och rynkig, då måste man vara ytterligt försiktig med den. Liksom med alla hjälpmedel. Nå, jag har så många gånger förr beskrivit, hur du skall behandla ditt ansikte och förresten kan ett skönhetsinstitut påminna dig, om du har glömt det. Men om du till den obligatoriska och dagliga ansiktsvården hemma ytterligare vill gå igenom en specialbehandling för dina rynkor, så gör en kur med Amor Skin.

— Ja, jag har sett om det — Är det bra?

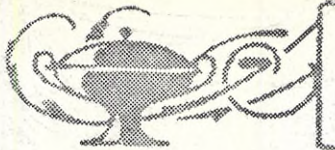
— Det är en gediget utexperimenterad crème, kontrollerad och rekommenderad av namngivna (Forts. sid. 435.)

1/4 liter Kr. 0.65
1/2 liter Kr. 1.10
1/1 liter Kr. 2.00

Majonnäs
kan man hava i både helg och söcken och den blir både god och billig, om den tillredes med

REYMERSHOLMS KRONOLJA

Sten

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

Spara

även i småaker!

Använd därför

FALU-ÄTTIKA

EN LUNCH.

Våren nalkas på allvar med allt vad därtill hörer. En husmor har många glädjeämnen. Äggen sjunka i pris för varje vecka som går, nässlorna sticka upp spåda och gröna vid dikesrenarna, och har man icke tillfälle att själv söka dem där, kan man nu få dem till något så när överkomligt pris på torget eller i saluhallen, där även rabarber, spenat, grönsallad och rädisor fresta öga och gom.

Skall man bjuda på lunch denna årstid, så bör man givetvis försöka få med några av dessa vårens läckerheter. Vi föreslå följande matsedel.

Smörgåsbord.

Smör, bröd, mjölk, öl, ost, sill med kokt potatis, rökt makrill i olja, vårsallad, risotto med svamp, ägg favorite, chaufroid på fisk med hummer och dill.

Gratinerad oxfilé med murklor och sparris.
Små rabarbertårtor med vaniljsås.
Kaffe.

Vårsallad (för 6-8 pers.).

2 salladshuvud, 2 kn. rädisor, 5 hårdkokta ägg, 200 gr. räkor, 100 gr. rökt lax, 1 knippa färsk dill.
Skarpsås: 2 hårdkokta äggulor, 1 rå äggula, 1 msk. socker, 1/2 tsk. vitp., 1/2 tsk. salt, 1 knapp tsk. senap, 3 msk. ättika, 3 dcl. tjock grädde.

Till skarpsåsen krossas äggulorna tillsammans med kryddorna med träsked i en bål. Ättikan tillsättes under omrörning litet i sänder, och sist tillsättes försiktigt den till skum slagna grädden.

Salladen ansas och skäres i strimlor. Rädisorna hackas, äggen skalas och skäras i små bitar, räkor skalas och laxen skäres smått el. hackas, dill finhackas. Hälften av rädisorna, räkor och dill tages av till garnering. Allt det övriga blandas med hälften av skarpsåsen och lägges på lämpligt serveringsfat. Resten av såsen bredas över, och ovanpå placeras garnityret i ränder eller blandat och strött över.

Risotto med svamp (för 6-8 pers.).

200 gr. risgryn, 100 gr. smör, 1 medelstor portug. lök, 1 burk champinjoner el. annan svamp, 1/2-3/4

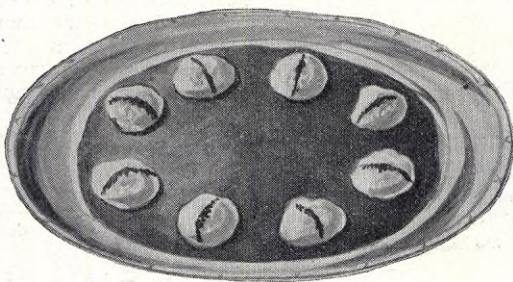
lit. buljong av tärning eller annan buljongersättning, 1 msk. tomatpuré, salt, vitp., 2 msk. rött el. vitt vin.

Hälften av smöret lägges jämte finskuren lök i en kastrull, och när blandningen blivit ljusgul, lägger man i de torra risgrynen. Dessa få under omrörning "puttra" över svag eld, tills grynen börja få färg, då späder man på med buljong och svampspad litet i sänder och låter det hela koka under lock 1/2-3/4 tim. Svampen skäres i små bitar, fräses i resten av smöret och tillsättes mot slutet av kokningen jämte tomatpuré. Risotton avsmakas väl med kryddor och vin och serveras varm.

Ägg favorite (för 6-8 pers.).

8 ägg, 75 gr. smör, 100 gr. mjöl, 4-5 dcl. mjölk, 2 msk. riven ost, salt, vitp., 2 äggulor.

Till gratinering: 2 msk. riven ost, 1 msk. smör.
Croûton: 1 formvetebröd.

Ägg favorite.

Till garnering: 1 burk god ansjovis (8 hela el. 16 halvor).

Spenatstuvning: 1/2 kg. spenat, 4 msk. mjöl, 50 gr. smör, spenatspad, salt, socker.

Äggen knäckas och sänkas ett i sänder i en kastrull med kokande vatten. Man vänder på det hela tiden, så att vitan lägger sig helt och hållet om gulan. Äggen böra ej få koka mera än 3-4 min. på sakt eld, då de genast tagas upp och kylas av i kallt vatten. Av formvetebrödet formas lagom stora något urholkade skivor vilka rostas och läggas i en smord gratinlåda. Ett ägg lägges på varje. Man kokar sedan av smör, mjöl och mjölk en vanlig mjölksås, som bör vara ganska stadig. Den smaksättes med ost, salt och vitp., och sist inarbetas äggulorna. Äggen beklädas med ett tjockt lager av denna sås. Den beströs med riven ost och några

Chaufroid på fisk med hummer och dill.

små flockar smör, och lädan sättes in i varm ugn, tills anrättningen fått ljusbrun färg. På varmt serveringsfat lägger man croûtonerna med äggen i krans; varje ägg garneras hastigt med en rand av förut hackad ansjovis, och på mitten av fatet placeras en god, varm spenatstuvning, se bilden.

Chaufroid på fisk (för 6-8 pers.).

2 stora sjötungor, ättika, salt, vatten.

Sås: 50 gr. smör, 75 gr. mjöl, 2 dcl. mjölk, fiskspad, 1 kokt färsk hummer (el. 1 burk konserve-rad), 2 kn. dill, salt, vitp., 1-2 äggulor, 2 blad gelatin.

Fiskgelé: 3/4 lit. gott fiskspad, 8-9 blad gelatin, 2 äggvitor.

Sjötungorna flås, tagas ut i filéer och kokas mjuka på vanligt sätt. Smör och mjöl fräses, mjölk och fiskspad spådes på litet i sänder till en vanlig sås. Av hummern tager man av de vackraste bitarna till garnering, och det övriga av köttet finhackas och blandas in jämte rikligt med finhackad dill. Såsen smaksättes väl, gelatinet löses upp i litet varmt vatten och får ett uppkok i såsen. Sist inarbetas äggulorna. När såsen är avvalnad och börjar tjockna, breder man ut ett lager av den på varje fisk-

EN KUNGLIG FERNISSA

Cabinet VARNISH

FÖR LINOLEUMMATTOR & GOLV
TORR PÅ 4 TIMMAR - EXTRA LJUS
HÅRD OCH SLITSTARK
TÅL TVÄTTNING MED SÅP- & SODALUT
FÄRG- & FERNISS FABRIKS A.-B.
STANDARD
TRELLEBORG

filé; dessa ha förut placerats bredvid varandra på ett i kallt vatten avspolat fat. Överst placerar man vackra bitar av hummern. Till fiskgeléet blandar man det kalla fiskspadet med det i kallt vatten spådade gelatinet och äggvitor. Blandningen får under vispning ett kraftigt uppkok, kastrullocket lägges på, och alltsammans får stå vid sidan av elden c:a 5 min. eller tills äggvitan har skurit sig ordentligt. Spadet silas, och bör då vara fullkomligt klart. När det svalnat, håller man litet i sänder över hummergarnityret — geléet får stelna mellan varje gång — tills anrättningen verkar glaserad. Resten av geléet hälls upp på vattensköljt fat eller i liten form, och när det blivit fullkomligt stelt, skär man det i jämna trekanter. Dessa läggas runt serveringsfatet som garnityr.

Gratinerad oxfilé med murklor och sparris (för 6-8 pers.).

1 kg. oxfilé, 50 gr. smör, kok. vatten, salt, 1 liten rödlök, 1 morot. Sås: 30 gr. torkade murklor, 1 liten burk tomatpuré, köttsky, 2-3 msk. mjöl, sparrispad, murkelspad, salt, vitp., 1 burk sparris, 2 msk. riven ost.

Oxfilen stekes på vanligt sätt i gryta tillsammans med en klugen lök och morot. Murklorna sköljas ytterst väl, få ligga i blöt en tim. och sköljas åter. De kunna sedan ligga ytterligare i blöt och kokas då i blötläggningvattnet. De tagas upp och skäras, om de äro mycket stora. Köttskyn silas och hälls i en säksastrull tillsammans med litet murkelspad. Mjålet röres ut med sparrispad och tillsättes, varefter såsen får koka 10-15 min. Den spådes, om så behövs, med svampspad och smaksättes väl med tomatpuré och kryddor. Murklorna tillsätts, och såsen får svalna.

Steken skäres raskt med skarp kniv i tunna skivor och lägges ihop hel på silverfat eller i gratinlåda. Den avvalnade såsen, som tjocknat något, bredas ut över det hela. Anrättningen beströs med riven ost och sättes in i het ugn, tills den blivit genomhetad. Den garneras raskt med sparrisbitar, som man hållit varma i vattenbad och serveras omedelbart.

Prova vår avkännare
högt uppskattade

KLASS II PILSNER

A.-B. HEMBRYGGERIET
HELENEBORGSG. 15, STOCKHOLM
TEL. Söder 37045, Söder 37046.

Hembäres direkt till privathushåll.

Ät mer fisk!

En billig och hälsosam fiskrätt, bekväm att taga till är

Fyrternets Fiskbollar

Tillverkade av utsökt färsk råvara.

Utom den vanliga kvalitén — Gul etikett — finnes alltid i lager fiskbollar i

Champignonsås, Tomatsås och Hummersås.

EKSTRÖMS VANILIN-SOCKER

Några auktoriteters
åsikt om
MALMSJÖ
Flyglar & Pianon

EDVARD GRIEG:

"... et skjønnere Fly-
gel skall man længe
søge efter ..."

WILH. STENHAMMAR:

"... Den mjuka, och
dock så manliga
flyglar hos Malmsjö's
funnit överträffad ..."

OLALLO MORALES:

"... Instrumentets
sällsynta hållbarhet
vittrar om ett ovan-
ligt gediget arbete ..."

KNUT BÄCK:

"Malmsjö flyglar har
en ton, som är stor,
skön, mjuk utan vek-
lighet, och djup ..."

A. B.
FÖRENADE
PIANO- & ORGELFABRIKER
ARVIKA

Bleka och blod- fattiga barn

behöva närande
och god föda. Giv
dem till frukost
Havremustvälling
eller Havregröt.

Jyllenhammar

Den mest välkomna av alla lysnings-
presenterna var en Husqvarna syma-
skin, som blev en god hjälp vid de
många sömnadsarbetena i det nya
hemmet.

Husqvarna Symaskin

Säljas av Husqvarna depoter eller deras
ombud under betryggande garanti
och på bekväma avbetalningsvillkor
eller per kontant mot hög kassarabatt.

Husqvarna Vapenfabriks
A.-B., Huskvarna.

MÖDRAR! "Califig" är ett pålitligt laxativ för barn.

Alla barn tycka om "Califig" — Californisk Fikon-Syrup — på grund av dess behagliga smak och taga den gärna även vid feber, kväljningar och förstoppning. Intet annat laxativ sätter deras lilla ömtåliga mage i så god ordning. Det lugnar magen och kommer lever och tarmar att arbeta utan knip eller för stark verkan. Miljontals mödrar i hela världen lita på detta milda och oskadliga laxativ. De veta, att en tesked "Califig" i dag är nog för att barnet i morgon skall vara glatt och friskt. Det innehåller inga narkotiska eller stilandande gifter.

Begär alltid "Califig"! Bruksanvisning för barn av alla åldrar och för vuxna finnes tryckt på varje flaska. Förvissa Er om att ni får "Califig"! Det kan erhållas på alla apotek.